

Szerkesztőség
 Arad, Acsev-palota,
 Kiadóhivatal:
 Bulv. Regale Ferdinand 22,
 (József főherceg-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat.)
 Sörgöncim: Közlöny, Arad.
 Telefonszám:
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... .. 360 Lei,
 Fél évre ... .. 180 Lei.
 Negyed évre ... .. 90 Lei.
 Havonta ... .. 30 Lei.

Hirdetések díjazás szerint
 vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

A kisebbség utjai.

Az Averescu-kormány volt szépművészeti minisztere, Goga Octavian, Petőfi és Madáchi fordítója mindig tárgyilagos igyekezett lenni, amikor a magyarság kérdésével foglalkozott. Igyekezete azonban nem mindig sikerült, mert igen gyakran olyan irányba terelődött a volt miniszter véleménye rólunk, amely magán viselte az elfogultság színezetét. Goga Octavian most ismét cikket írt lapjában a magyar kisebbségről. Többek között ezeket írja:

— Ezt a kérdést szabadelvű szellemben és valódi jóindulattal kell kezelni. A romániai viszonyokat nem szabad ugyanolyan szemüvegen át nézni, mint az egykori Magyarországot. Románának nemzeti jellege a döntő román többségen alapszik. A román közérzet azonban nem kíván sem megtorlásokat, sem túlzásokat. Szelid és békülékeny felfogást követünk azért is, hogy a háború borzalmai nyugalom válthassa fel, de azért is, mert a nyugalmat biztosítani kell Romániában. Ezt az álláspontunkat nem a békeszerződés klauzulájából, sem a gyulafehérvári határozatokból merítjük, hanem tisztán az ügy természetéből.

Ennek igazolására hivatkozik Goga mindama saját cselekedeteire, amelyeket miniszter korában teljesített, jóllehet ezekkel szemben legfeljebb személyes rokon-

szenvnyilvánításokban volt része, de általános közeledést nem tapasztalt a kisebbségek részéről.

— A magyar vezető osztály nem értette meg — írja Goga — vagy nem akarta felfogni azt az erkölcsi irányt, amely a román-ságot vezet. Amikor aztán a háború lijedelme eloszlott, passzivitásba léptek; később pedig, ahelyett, hogy a helyzetet kipuhatók volna, amelyhez igazodniok kellett volna, a türelmességet gyengéségnék véve, napról-napra távolodni látszanak az országtól, amelyben élnek. Tiltakozó mozdulataik közül egyetlen építési terv sem jelentkezik; tiltakozásaik pedig egyre szaporodnak. Tragikus kép ez, mert a reális számítás rácsfol. Jelentékeny számú tömegek vezetői, a pozitív élettől való foglalkozásról lemondva, a mult képeivel táplálkoznak, mesterségesen elszigetelik magukat, távolartva magukat a megváltozott viszonyok áramlataitól.

Ezek után emlékeztet Goga arra, hogy a Tara Noastra egyik számában nyíltan felhívta a hazai magyarságot, hogy mondja el leplezetlenül a maga kívánalmait. A várt feleletet nem kapta meg. Csak a sajtó foglalkozott a fölvetett kérdéssel. Ezzel azonban nincsen megelégedve. Részletesen meg is indokolja elégtelenségét.

Ebben az utolsó kijelentésében igazat adunk a volt miniszternek. A magyarságnak nem szószólója néhány erdélyi lap, amely szereti

magát feltolni annak. A magyarság kívánságait nem tolmácsolhatja néhány erdélyi politikus, a ki akaratlanul vagy tudatosan az ugynevezett „él“-re került. Romániában nemcsak a székely földön és nemcsak Kolozsmegyében élnek magyarok, hanem a határszelen is, a Bánságban is, akiknek vannak kívánságaik, de akiket sohasem kérdeznek meg. Az itteni magyarság lelki világát, utjainak célját nem ismerheti a szoroson vett erdélyi magyar politikus, mert távol él tőle.

Ezek után érthető Goga elégedetlensége. Az eddig kapott válságos hízagos, hogy ugymondjuk „erdélyies“ izű, nem tartalmazza az Erdélyen innen román terület magyarságának ideológiáját. Ha Goga Octavian komolyan akarja megtudni a magyarság utjainak célját, intézzen felszólítást Arad-Temes-, Bihár- és Szatmármegyék magyarságához, ismertesse meg ez a magyarság is kívánságait és azután megkonstruálhatja Goga Octavian az együttműködés lehetőségének utját.

Vaitoianu belügyminiszter Chisineun.

(Népgyűlés. — Küldöttségek és kérvények a miniszterhez.)

Vaitoianu Artur belügyminiszter szombaton délután Aradról autón Chisineura (Kisjenőre) utazott. A községben nagyban készültek a miniszter fogadására. A határban már délután 2 óraker lovasbandérium várta. Az autó a miniszterrel és kíséretével késő délután érkezett meg. A község háza előtt Barbu gör. kel. román esperes üdvözölte Vaitoianut, aki néhány szóval megköszönte az üdvözlést. Ezután a megjelentek a fötérre vonultak, ahol népgyűlés volt, amelyet Barbu esperes nyitott meg, majd Boeriu iskolai igazgató beszélt a földosztásról.

Ezután Vaitoianu Arthur belügyminiszter lépett a dobogóra és rövid, de hatásos beszédet mondott. A volt uradalmi földeket a népek juttatta a kormány, amely változatlanul azt az álláspontot

foglalja el, hogy a föld hasznát az élvezze, aki megmunkálja. A miniszter beszéde e körül forgott és nem tért át politikai térre.

A népgyűlés után a miniszter kíséretével Siklóra utazott, ahol az éjszakát Codrean gör. kel. lelkész házában töltötte. Vasárnap délelőtt a siklóiakkal beszélgetett, majd a volt főhercegi uradalmi földeket tekintette meg. Vasárnap délelőtt a miniszter visszatért Chisineura (Kisjenőre), ahol több küldöttséget fogadott és igen sok kérvényt vett át. Vasárnap délután tért vissza a miniszter Aradra, ahonnan rövid séta után Simándra ment, hol résztvett a népgyűlésen. Azután visszatért Aradra. Tervbe volt véve, hogy kiutazik Gyorokra is a dr. Nagy Orbán vezetése alatt működő háziipari telep megtekintésére, de

A sport.

RÉGEN:

Egykor a régi jó időkben,
 Ha szállt a nap, ha jött az est,
 Értette, tudta minden ember,
 Hogy ép az ész, ha ép a test!
 Tiszteld a nőt! Beesüld a munkát!
 E jelszavak vitték a kort,
 Mert nemzedékről nemzedékre
 — Ez volt a sport!

MA:

A nőkel szemben nevetlen
 Legyen a szem, legyen a száj.
 A régi módi illemtanra
 Ügyelni — no azt nem muszáj!
 Szedj össze minden léhaságot,
 Tálalj ki majd egy hosszú sort.
 És visz a hír, hogy szellemes vagy,
 — Most ez a sport!

Ne törd magad a munka terhén,
 Ne rajzolj ábrándképeket,

*) Az Aradi Torna-Egyesület vasárnap esti mulatójára készült alkalmi újságból.

A fő, hogy gyűjtesd a milliokat
 És harácsolj, ahol lehet.
 Üres fejjel, teli torokkal
 Hints a világ szemébe port.
 És hasra vágódnak előtéd.
 — Most ez a sport!

ATE.

E modern sporton sorra bukunk,
 Ha üzném én, avagy ha te.
 Égjen bár elmulás az úszkén,
 A régi sportnak hódol büszkén
 — Az ATE!

Stauber József.

Esztrella.

Írta: Gróf Königsegg Lajos.

A Monte Doró lankás, kacskaringós utján sétálunk felfelé. Oldalt enyhet adó, haragos zöld babérendők; hatalmas, magosan föléjük terpeszkedő nemes gesztenyefáktól védve. A sok zöldben jól esik a szemnek 1—1 fehérvirágu narancsfa. Négyen vagyunk: a sétáló. Tchernikoff a festő, aki hét

évvel ezelőtt került ide azzal a tervvel, hogy itt tölt egy telet. Még ma is itt van Müller a régiségbuvár. Őt az a nagy szerencse érte, hogy kinevezték magántanárnak a Collegio Germanico Ungaricóba. Luigi di Boncampagni egy magasrangú tengerésziszt, akire az olaszok nagyon büszkék. A negyedik foglalkozás nélkül, akit szintén Róma bübája tart itt magam vagyok.

Felérünk a tetőre. A babérliget sűrűjében, szőlőktől szerelmesen körülölelve, lapul egy nádfedelet alacsony kis ház. Előtte komoran merednek a sötétkék égboltnak súdár pineák. Soha még fát nem látam, amely ily borongós — az elmúlásra emlékeztető — hangulatot váltana ki. Alattunk háromnégy, gyafulatlan, kecskelábu asztal. Ez Giavonni apó osztériája. Nem nagy igényű hely. Nem is kapni nála mást, mint kesernyész chiantit. De nyújt valamit, ami sehol másutt nincs. A kihatása. Alattunk terül el a ragyogó múltjával,

fenséges pompájában az örök város: Róma.

Giavonni apó élénk teszi a nagyhasu szalmafonásu — chiantis liveget. Tölt. Ucsuszik a nap vörös korongja a Monte Testaccio mögé és a piniék már nem zöldek: hanem feketék. A kanyargó, szöke Tiberist megüli a napi esti köd. Egymásután lobbannak lángra az örök város lámpái. Kezdetben egyenként, mint kelő csillagok; majd tömegesen, mint fényzőn. Fel-fellobbanó kékes fénycsóva ha sítja át a kezdődő szürkületet, egy egy, fényárban uszó, robogó villamos.

Szóltan bámuljuk, a színt folyton változtató várost. Nem akaródzik beszélni. Itt nézni kell és gondolkodni.

Megszokásból a poliarak után nyulunk. Gondolataink a régmúltban kővályognak. Képzettünkben a kesernyész chiantit átalakult: tüzes falernumivá. Nézzük a várost: de nem „ezt“ látjuk. A chiantit átváltozott ó falernumivá; a modern

ez az új közbejött akadályok miatt elmaradt. Vasárnap este 10 órakor utazott vissza Bucures-tibe a miniszter.

Nem jön fa Aradra.

(Magas a díjtétele. — Elvitték az első Acsev gyorsmotorot).

Az állami kezelésbe vett Acsev. vonalak képe az elmúlt hetek alatt alaposan megváltozott. Különösen az arad-brádi vonal kapcsolódott bele teljesen és szervesen a CFR. vauiti hálózatába. Eddig az arad-brádi vonalon csak kilenc fonna nyomásu, kis mozdonyok jártak, elseje óta több ízben 13 és 15 tonna nyomásu nagy mozdonyok is futottak ezen a vonalon. Ennek a vonalnak kis mozdonyait azonban továbbra is meghagyták, mert ezeket a mozdonyokat nem igen tudják más vonalakon használni. Ellenben a vasuti kocsik, úgy a fether-mint személykocsik már a CFR. összes vonalain használatban vannak, egyelőre még továbbra is C. F. A. C. felirással (Caile ferate Arad si Cenad). Szombaton már eldirigálták erről a vonalról az első gyorsmotorost is. Szombaton egy mérnök és két motorvezető érkezett Bucures-tiből és kiválasztották egy gyorsmotorost, amellyel úgy tervezték, hogy próbauat fessnek Arad és Curtici (Kürtös) között, amelyen a volt Acsev, most már CFR. szolgálatban levő motorvezetők megismerhetik a bucures-ti vezetőkkel a gyorsmotoros kezelését. A próbauat azonban elmaradt, mert amint a mérnök reggel utólag értesült, a két motorvezető a motorossal előtte való nap délután 2 órakor már elindult Bucures-tibe.

Súlyosan érinti e vonal saterme kőit az a körülmény, hogy február elsejével életbe lépett a CFR. drágasabb szállítási díjszabása, amely

Róma — Augustus Rómájává. E helyen állt, fehér márványból épült kéjlakok, buja szőlőskertek középette: Severian fürdője. A kiváltságosak találkozóhelye. Itt cserélt eszmét, a márványmedence langyos vízében ülve, a senator a prefektussal és mindkettő: a proconsullal. A hegy lábánál terül el Caracalla népfürdője. Nyüzsg benne a fürdőzők sokasága, szinte ide halljuk a tömeg játszi ujjongását. Előttünk, bele látunk a Cirkusz Maximus. Itt mulatott a Quirites, itt a plebs. Itt szórakoztatta Carinus az ő elposhadt Rómáját. Egyik napon pálmaliget van a porondra varázsolva, melynek csillogó üvényén szabadon sétálnak egy idegen világrész vérszomjas bestiái, másnap Noricum és Hallia főfedte bércei. És ezen az utánzott sarki vidéken fókák és rozmárok fekszenek a havon; pingvinok esetlenül ropdósnek és a kristályos jegcsucok között jegesmedvék hevernek. Róma gyönyörben uszott és dideregve összevonta palliumát.

Még élnek Olymp istenei, de

nek átvételét különben az Acsev. rendelt még el február elseje előtt, azonban a 45 százalékos díjmérsékítés, amely a CFR. főbb vonalain olcsóbbá teszi a fa szállítását, nem lépett életbe. Eddig naponta nyolckilenc vonat fa érkezett Aradra. Február elsejével szinte egy csa-

Háborus hangulat és olcsóbbodás.

(Aradi fiatalember alexandriai tapasztalatai.)

Schrank Sándortól Alexandriából ismét levelet kaptunk, amelyben a következő érdekes részleteket beszéli el az alexandriai állapotokról:

— A multkor küldött levelemet, ha jól emlékszem, az itteni farsangi szezonnal fejeztem be. Minden héten bált rendeznek Alexandriában. Az itteniek nem kultiválják a modern shymmi-táncot. A régi valcerek és boszionok pralják a táncmultságokat. Az egyetlen új tánc a fox-trott, amelyet ugyan egész más figurákkal táncolnak, mint odahaza. Feltűnő, hogy angol és francia társaságok a legkritikábban érintkeznek. Nem mutatnak egymás iránt sem rokonszenvet, sem gyűlöletet, csak nem vesznek tudomást egymás létezéséről.

— Az itteni közgazdasági állapotokra rendkívül súlyosan nehezdednek az Európából érkező háborus hírek. Az üzletkötések megszűntek, a kereskedelem pang, amelynek ugyan a lakosság nem vallja a kárát, mert a háborútól való félelemnek itt az az érdekes megnyilvánulása, hogy

oltáraiokról fogynak az áldozati virágok. A nép lassan-lassan elmarad buja illatu márványtemplomaikból, hogy az erdők sűrűjében, baflangok, katakombák mélyében egy láthatatlan valóság ígeit hallgassa.

Az új hit volt az eszme, mely győzött. Az élet nem „minden”, a halál megszűnt fájdalmasnak lenni és a földi hatalmasok nem mindenhatók. A hitnek, amely fájdalomkönyvet töröl, győzni kell. Megösmernve az igazságot, egyesül benne üldözö és üldözött.

Hiába szállt ezek halálördíté- sa a máglyák füstjével ég felé, hiába marcangolták a sectariusok tömegét a Cirkusz Maximus vadálatai, a megölték vére szentesítette tanácsukat és szerzett új proselitákat.

E komor színtér sötét háttéré- ként állt a Capitólium Quirinál hegye. Az utcán tolong a fehér tógába vagy palliumba öltözött nép, utat adva a marcona, vasba öltözött legionáriusoknak. Hangosan kiáltanak a lectica vívók; ide fel hallik szavuk.

(Folytatjuk).

pásra szűnt meg a fabehozatal, mert amíg eddig például Sebesből egy vagon fa beszállítása 250 lei volt, most 700, Alvácáról pedig 420 lei helyett 900 leiert hoznak be egy vagon fát. Azaz, hogy nem hoznak, mert a magas díjtétele az amugy is drága fa nem bírja el.

napról-napra minden olcsóbbodik. Alexandria környékén alig terem olyan szükségleti cikk, amely az élet fentartásához feltétlenül szükséges. Buzát, rozsot, kukoricát és mindenféle gabonaneműt Ausztráliából, Kanadából és Argentínából hoznak Alexandriába. Az árak a valutát átszámítva körülbelül megfelelnek az aradiaknak azzal a különbséggel, hogy itt sokkal nagyobb a kereseti lehetőség. Amikor a cégemhez beléptem, havi 5 font fizetéssel szerződtek, ami megfelel 5500 leinek. Azonkívül még jövede-

A Lloyd tisztujtása.

(Adler Andor az elnök. — Izgalmas választás.)

Vasárnap délelőtt tartotta az aradi Lloyd-társulat tisztujtó közgyűlést, amelyet izgalmas várakozás előzött meg. Jellemző volt a tisztujtó közgyűlés iránt tanusított érdeklődésre, hogy azon olyanok is megjelentek, akiket esztendőnk óta nem láttak a Lloyd helyiségekben. A 454 tag közül mintegy kétszázötvenen vettek részt a közgyűlésen és vidékről is számosan jöttek be. A fiatalok pártja, az ugynevezett „reformpárt” rózsaszínű „egyezményes” listával dolgozott, míg a másik párt szavazó listája fehér volt. A szavazólisták nevei közül a szavazók nagy része sokat törölt és új neveket irt a helyükbe. Háromnegyed 11 órakor nyitotta meg Leopold Zsigmond elnök a közgyűlést, aki megnyitójában visszaillesztést vetett az egyesület fejlődésére. Sugár Károly titkár olvasta fel a titkári jelentést, majd az alapszabályok egy részét módosították. A tagdíjat évi 120 leiben állapították meg. A választmányi tagok létszámát 36-ra emelte fel a közgyűlés és hat póttagsági helyet is kreált. Czukor László és dr. Schütz Henrik felszólalása után Ráskai Miksa méltatta a visszavonuló Leopold Zsigmond érdemeit és indítványára a közgyűlés Leopold Zsigmondot diszelnökké választotta meg. Tenner József alelnök érdemeit jegyzőkönyvileg örökítették meg. Leopold Zsigmond, aki több mint tizennégy esztendőn keresztül vezette a társulat ügyeit, megköszönte a közgyűlés bizalmát, majd pedig elrendelte a szavazást az elnöki, két alelnöki, 36 választmányi tagságra és a számvizsgáló bizottságra. Összesen 197 szavazatot adtak le. A szavazatszedő bizottság elnöke, Freud Fülöp urnáha zárta a szavazatokat, amelyet lepecsételt.

lemrészesedést is kapunk. De vannak hivatalnokok, akik 15—20 fontot kapnak havonta. A magyar kolonia egy villában lakik a tengerparton. Lakásunk három hálószobából, egy nappali szobából, egy szalonból áll. Azonkívül fürdőszobák és két a háztetőre épített terrasz áll rendelkezésünkre, amelyről csodálatosan szép kilátás nyílik a tengerre és a szárazföldre. A teljes ellátás naponta négy piaszterbe kerül. Háztartásunkat egy magyar nő vezeti, de a nehezebb munkára egy arab szolgát alkalmaztunk, akinek fizetése leibe átszámítva havonta 1400 lei és teljes ellátás. Van itt egy nagyon kellemetlen szokás, amelybe nagyon nehéz beletörődni. A párnákat nem tollal, hanem pamuttal tömik meg. Valószínűleg a nyári meleg ellen védekeznek ezzel az itteniek. Tekintve, hogy még nincs nyár és az éjszakák az egész vékony takaró alatt eléggé hűvösek, meglehetősen kellemetlen a pamutpárnán való alvás. No de ezt is megszokjuk, mint annyi sok más. Legközelebb aktuálisabb eseményekről fogom értesíteni az Aradi Közlönyt.

Délután 2 órakor fogtak hozzá a szavazatok összeszámlálásához és 5 óra lett, mire ezzel elkészültek. A választásban az egyezményes lista győzött egy választmányi tag kivételével. Az eredmény, amelyet hat órakor hirdettek ki, a következő: Elnök: Adler Andor 132 szavazattal. Alelnökök lettek: Goldschmidt Sándor 138 és Fejér Gábor 133 szavazattal. A választmányi tagjai lettek: Dr. Baross Lajos, Bing Hugó, Deutsch Andor, Deutsch Károly, Domán Sándor, dr. Éles Géza, dr. Falus Lajos, Faragó Rezső, Fodor Gyula, Grünwald Samu, Havas Sándor, Holländer Oszkár, Jellinek József, Kornis Ödön, Leopold Zsigmond, Mairovitz Márton, dr. Messer Károly, Halmos Dezső, Nemes Géza, Neumann Hermann, báró Neuman Károly, dr. Rácz Sándor, Rajz Jenő, Ritók Lajos, Rosenberg Arthur, Roth Zsigmond, Seidner Sándor, Schreyer Viktor, Spitz Sándor, Stein Zsigmond, Tenner József, Tenner László, dr. Vörös László, Weisz Márkus, Zádor Imre, Zima Tibor. Póttagok: Bruckner Sándor, Guttman Oszkár, dr. Singer Lajos, Kürt József, Kornis Zsigmond és Kardos Jenő. A számvizsgáló bizottság elnöke: Bársony Andor, tagjai: Balázs Kálmán, Berger Albert, Ráskai Miksa és Wiesel Jenő lettek. A választmányi tagságra nagyobb számú szavazatot kaptak: Freud Fülöp 95, Szendrey Mihály 92, dr. Neumann Miksa 90, Ambrus Gy. Lajos 65, Hegyi Albert 84, Berger Albert 57, Klein B. Vilmos 46.

— Anglia kürti Mezopotámiát. Londonból jelentik: Hills, a pénzügyminisztérium parlamenti képviselője tegnap programbeszédet mondott abban a kerületben, amelyben legközelebb tartják meg az időközi választást s amelynek konzervatív-párti jelöltje és kijelentette, hogy az angol kormány a török béke aláírása után azonnal ki akarja irtani Mezopotámiát.

Az ATE. estélye.

A vasárnapi nagyszerű mulatság.

Az első lépés, amit az avatlan idegen az ATE bál termébe tett, jó lépés volt — egy korcsmába került, ahol kék-fehér-ruhás korcsmárosné menyecskék, meg korcsmárolányok hozták a száz lece bort meg az igaz csárdás hangulatot. A táncterem előtt a pénztárnál a jegy mellé számmal ellátott kerek cédulát kapott minden vendég. Ez a szám az előpósta számára szolgált címmel. Aki nagyon szép volt a bálon, erre a számcímre kanta szerelmes leveleit, aki meg a legszebb volt és a legtöbb levelet kapta, annak ráadásul gyönyörű díjat adtak. A nők díját Szabó Györgyné, a férfi-pósta díját pedig Mazsaj József nyerte. A bálát nagyszertű műsor előzte meg, amit zsuffolt széksorok előtt Strasser Áda konferált. Strasser Áda felkészítést már a gimnáziumi báljánál is megécsértük. A bájos urleány tökéletes művészi vénával tartott bevezetője hatalmas sikert váltott ki. Kedves és ötletes humorokban bővelkedő közvetlen előadása már az első pillanatban biztositotta az est sikerét. Nagy hatást ért el *Timko Margit*, aki művészi ruhával magyar dalokat játszott zongorán. *Galitta Ferenc* a Városi színház *Bonvivánja* *Ferenczy István* tanár két bájos szereplését énekelte és viharos tepssal honorálta művészetét a közönség. Bájos jelenet következett ezután. Két kis apró porcellánbaba: *Birkenhauer Kati* és *Gold Annuska* táncolt. A drága babák táncát megviráztatta a közönség. A gyönyörű *Pagoda Athéne* lépett ezután a pódiumra — román nemzetű táncát valóságos ünneppel. *Pucher Zoltánné* és *Ferenczy István* tanár szereplése volt a műsor záró, de egyben a legérdekesebb száma. Mint vidám zenébőlcsók, különböző hangszereken tréfás zeneszámokat adtak elő, zongorán, facimbálon, hegedűn, okarinán, szájharmonikával, füttyszóval egyforma tökélytel és a közönség odaadó lelkesedése mellett. Táncoltak és énekeltek is, *Pucher Zoltánné* orosz dalai különös hatást értek el. A szereplőket lelkesen ünnepelte a közönség.

Alkalmi uiság is volt, amit a rendezőség adott ki és *Bodnár József* sportigazgató szerkesztett ötletesen. Az estély sikerének főérdeme *Vásárhelyi Jankáé* és *Dörner Jánosnéé*, akik fáradhatatlan, buzgó munkával és előkelő költségköltségük segítségével már hetek óta lankadatlan szorgalommal és tökéletes agilitással dolgoztak a bál érdekében. A rendezőség diplomával és gyönyörű virágdíszrel jutalmazták meg a védnökönk odaadó munkásságát.

Arad legrégebbi sportegyesülete bővelkedik gyakorlott bálrendezőkben és gyönyörűen felkészített teremmel várták a közönséget. Csupa kék-fehér, kék-fehér mindenütt. Az ATE. védnök, *Robu János* főpolgármes-

ter, dr. *Angel István* polgármester, dr. *Beles Jenő* köjegyző és báró *Neuman Alfréd* is megjelentek csatládjaikkal együtt a bálon, amelyen reggelig táncolt az előkelő közönség.

Aminé mondtam, már az első lépése jól sikerült annak, aki az ATE. báltermébe lépett. Ha tudott táncolni és senki lábára nem taposott, akkor minden lépése jó volt és annyi bizonyos, hogy aki az első lépést megtette, az reggelig járta a táncot, fáradhatatlanul. (6.)

Az estélyen a rendezőség maga gondoskodott finom ételekről és italokról, melyeket az egyes asztaloknál a következő uriaszónok és leányok árusítottak:

A *cukrászdánál* báró *Neuman Alfréd* vezetésével özvegy *Csillag Lajosné*, özvegy *Hermann Gyuláné*, dr. *Marcus Mihályné*, dr. *Pascutiu Silviusné*, *Braitoanu örnagyné*, *Molnár Lászlóné*, *Vigvázó Lászlóné*, *Pucher Zoltánné*, özvegy *Vojtek Kálmánné*. A *büféasztalnál*: *Dörner János* vezetésével *Vittauschek Lajosné*, *Kaiser Ödönne*, *Lázár Józsefné*, *Benedicty Imréné*, *Faragó Gyuláné*, báró *Exterde Kálmánné*, dr. *Szell Lajosné*, *Bartos Jenóné*, *Szántó Gyuláné*, dr. *Trayler Andorné*, *Winkler Rudolfné*, *Kohlmann Armánné*, *Szabó Györgyné*. A *korcsmában* *Bauer Gyuláné* vezetésével: *Assael Károlyné*, *Bischof Ferencné*, *Hammermann Albertné*, *Institoris Gyuláné*, *Szalay Gézáné*, *Hacker Adolfiné*, *Gartner Samuné*, *Hoch Jenóné*, *Stein Zsigáné*, *Tóth Péterné*, *Szigethy Jenóné*, *Szabó Andorné*, *Assael Magda* és *Elza*. A *pezsgőasztalnál* *Stauber Józsefné* vezetésével: dr. *Justi Jánosné*, dr. *Beles Jenóné*, *Hargittay Bertalanné*, *Kintzig Gézáné*, *Deutsch Andorné*, és *Deutsch Manó* szolgálták fel.

A bálon jelenvolt hölgyek névsorát a rendezőség a következőképpen állította össze. *Vásárhelyi Janká*, dr. *Robu Jánosné*, dr. *Angel Istvánné*, dr. *Beles Jenóné*, *Justi Jánosné*, dr. *Marcus Mihályné*, *Deutsch Andorné*, *Lelkes Béláné*, *Horváth Jánosné*, *Szántó Gyuláné*, *Bartos Jenóné*, *Endrei Györgyné*, *Lázár Jenóné*, *Braitoanu örnagyné*, *Gergely Lajosné*, *Institoris Gyuláné*, *Hoch Jenóné*, *Stein Zsigmondné*, *Tóth Péterné*, *Zima Arthurné*, *Szabó Andrásné*, *Zubor Ádámné*, *Birkenhauer Miklósne*, *Gartner Samuné*, *Richter Lajosné*, *Vály Nándorné*, *Institoris Ferencné*, *Gömöri Józsefné*, *Molnár Lászlóné*, dr. *Parubári Józsefné*, *Gencsy Béláné*, *Basch Istvánné*, *Cighi Jánosné*, *Guttman Oszkárné*, *Faragó Gyuláné*, *Sándor Ivánné*, *Buchsbäum Károlyné*, *Nizsny Györgyné*, *Muzsaj Józsefné*, *Szigethy Béláné*, *Juhász Gyuláné*, *Bernát Lászlóné*, *Jánossy Kálmánné*, *Bérczy Ödönne*, *Liebermann Lajosné*, *Breitmayer Józsefné*, *Rákossy Gézáné*, *Georgeván Jánosné*, *Magyary Zoltánné*, *Somogyi Jenóné*, *Pollák Ernóné*, *Weisz Rezsóné*, *Strasser Péterné*, *Pu i Aladárné*, *Vértes Béláné*, *Kovács Sándorné*, *Keller Béláné*, *Gartner Józsefné*, *Rosenzweig Józsefné*, *Helmer Miklósne*, *Szentgyörgyi Józsefné*, *Jakobi Gyuláné*, *Kohn Ödönne*, *Angel Magda*, *Angel Lollé*, *Nagy Rózsi*, *Pui Leonka*, *Tóth Margitka*, *Gartner Magda*, *Bauer Magdus*, *Ince Rici*, *Strasser Kata* és *Ada*. *Gál Erzsé-*

bet, *Rappert Klári*, *Juhász Boriska*, *Szentgyörgyi Elvira*, *Cighi Sári*, *Faragó Magda*, *Krebs Böske*, *Fodor Magda*, *Málb Leontine*, *Horváth Magda*, *Horváth Blanka*, *Szép Ilonka*, *Pikori Böske*, *Bene-*

zi Lenke, *Hubert Janka*, *Rosenberg Böske*, *Deutsch Manó*, *Dobozí Baba*, *Holmer Emília*, *Eckhardt Vilma*, *Jager Ilonka*, *Winkler Mici*, *Surányi Rózsika*, *Zaránd Jolán*.

Aki koporsóban tölti éjszakáit.

(Látogatás egy különös ujaradi embernél.)

Az ujaradi svábság 200 esztendő jubileumával kapcsolatos cikkeim nyomán többen kerestek fel, adtak felvilágosításokat és utbaigazításokat, hogy a tulsóparti község történetéről, a betelepített svábság itteni életének fejlődéséről ki tud érdekeségeket elmondani. Nagyon sok jellemző, kedves és általános az érdeklődésre számot tartó részletet gyűjtöttem már össze a mindenestre különös történetű társadalom életéből. Ez alkalommal egy érdekes ujaradi embert mutatok be.

Régen mondták már, hogyha Ujaradról valami érdekeset tudni akartok, akkor egy embert feltétlenül keressetek fel. Egy különös sváb gazda az illető, olyan tudománya van, mint egy püspöknek — mondták és extravagáns, mint, mondták, egy középkori alkimista, vagy ördögűző. Izgatótt ez a leírás és határozottan mondhatom, nem kellett csalódot a látogatás.

Tul az ujaradi temetőn, ott, ahol a falu tulsó végén már ritkássá válnak a házak, egy rozoga favázas kút áll az országút mentén a fásorban: itt, ennél a kútnál van a lakása. Már a ház maga is különös. Keskeny és alacsony épület. Alul terméskő, fölül sajtolt téglá a fal, rajta román motívumú, kerek ívelésű cementmalter építészeti díszítmenyek és mintha lapos lenne a ház, nem látszik a tető. Olyan ez az épület, mintha kriptá volna, mintha talán a közel temetőből vándorolt az országútra, egyszer, éjnek idején egy kalandvágyó kölsir, világi kezek két apró ablakot, alacsony szűk ajtót vágtak volna rá és egy borus ősz reggel ködéből lakóházzá vedlett egy kriptá.

A lakója is különös. Alacsony, szárazbőrű, csontos sváb. Fellebbenti ágyáról a pokrócot. A pokróc alatt keskeny szalmazsák és az ágy — fekete koporsó. Ebben a fekete falkoporsóban alszik. A fej-rész mögül elővesz egy keresztet. Feketére festett fakereszt, fölső részén ivelt bádoggpánt és a keresztten a felírás:

AET.

5

JOSEF * HANS

A két név között a csillag helyén két sipcsonton nyugvó fiatalfej rajza. Az évszám csak az évtizedeket jelzi az egyes hiányzik. Már 8-9 éves ez a kereszt, meg a koporsó *Hans József* lakásán. Kérdem, mit csinál az ötössel, ha majd a hatvanba lép.

— Most 59 éves vagyok — mondja. — Jövőre majd átfestem

szépen hatosra. A másik számot meg majd ráfestik, ha meghaltam. A koporsó fedele a padláson van. Azon is rajta van a nevem. Ha szükség lesz rá, majd lehozzák.

Egyszerűen beszél és a legtermészetesebb magától értetődő közvetlenséggel.

— Bizony ilyen az emberi élet — folytatta. — Ha levetkőzünk a ruhát és ágyba fekszünk, egy időre elvész részünkre a világ. Egyszer majd nem kell felkelni többé. Koporsó lenne az ágyból, miért ne lehetne a koporsó — ágy?

De nem olyan az öreg, mint aki nek koporsóra lenne már szüksége. Szívós, életeros ember és a sötét szinezet ellenére egy cseppet sem borongós, sőt határozottan vigkedélyű.

— Nincs a gazdag ember nálam Ujaradon — mondta egyszer. Jobb módú lehet, de gazdagabb nincsen. Mert az én boldogságom teljes.

Mozgékonyan járki kis szobájában a közel hatvanéves ember és amikor *Prinz Eugen* nevét említi a beszélgetés során, kiegyenesedik és haptákba vágja magát. Még régi katonakorából maradt meg nála ez a disciplina. Ma se ismeri másképp senki Ujaradon, mint az öreg Honvéd *József*. Hiába érdeklődne valaki *Hans* bácsi iránt. Ő volt az első és annak idején az egyedüli honvéd Ujaradon, a többi a közönségnél szolgált. Amikor beléptem, éppen vacsorát süttött kis vaskályháján úgy hat óra felé, délután. Nem takaréktűzhelyen, rendes szobakályhán, kis ajtós sütőben. Sertéshúst süttött jó hagymásan.

— Nem kell nekem óra, — mondta. — Akkor eszem, amikor éhes vagyok és lefekszem, ha elálmosodom.

Nem dolgozik semmit, csak olvas. Egész nap, majdnem állandóan olvas. Utcai szobájában nagy könyvtára van. A teljes *Brockhaus* Lexikon és csupa jókötésű könyv (látszik, hogy ezekre áldozott az öreg) és mind a legnagyobb változatosságban. Egynéhány könyvet sebtiben feljegyeztem: *Schillers Werke*, *Karl Ernst Bock*: „Vom gesunden und kranken Menschen“, *Commentar der österr. Pharmacopie*, *Littrov*: *Das Wunder des Himmels*, aztán egy csomó történelmi sorozat, *Geschichte der Europäischen Staaten*, *Leo*: *Geschichte des Mittelalters* és egyéb könyvek, tudományos folyóiratok tömege. Csak elemi iskolát végzett és amikor tudományáról beszélünk, elmondja magáról, hogy autodidakta, rengeteg könyvet olvasott. Nem szórakozásból olvas, hogy az időt izzze vele, hanem hogy tanuljon és idézi *Socratést*, mondván, hogy minél többet tanul az ember, annál inkább látja, hogy milyen keveset tud.

Ujarad jubileumáról különvélemé-

nye van a „Honvéd“-nek. Alaposan ismeri a község történetét és egész katedrai előadást tartott Ujaradról és a sváb letelepülésekről. Teljes biztonságban mozog az évszámok tömkelegében.

Valamikor gazdag ember volt. Hogy most mennyi a vagyona, azt senki sem tudja, de van bőven pénze, az bizonyos. Szinte panaszkodó hangon mondta, hogy a háboru előtt ő háza volt, nagy ácsműhelye, ahol 16 legényrel dolgozott, korcsmája üzlettel és ma csak egyetlen háza van és semmi munkája. De panaszkodó hangját ravaszul csillagó és biztosan ülő szeme megcáfolta: jól helyezte el a pénzét, tudja, hogy mit csinál. A koporsóban lakó modern Diogenes együtt halad a korral — üzlettel is foglalkozik. Egyszer alaposan megréáta egyik hitelezőjét. Egy délután lakására rendelte. Az beállt a szobába: fekete koporsóban, letakarva látja a „Honvédet.“ Feje mögött a kereszt. Egy pár pillanatig mozdulatlan csend, a hitelező bámul. Hans József ekkor lassan felemelkedik, mintha most ébredne halottaiból. Soha többé nem kérte adósságát a megrémült hitelező.

Ezt az esetet azonban más mesélte róla. Talán lehet, hogy nem is egészen így volt. Azonban Ujarad és a svábság történetéből való elbeszélései összevágtnak a történelem hiteles adataival. Sok homályos részletet világított meg és elbeszélése érdekes volt. Ezekről majd más alkalommal. Kócsy Jenő.

Apponyi — Zitanál.

(Az exkirályné nem politizál.)

Bécsből jelentik: Zita exkirályné két héttel ezelőtt San Sebastianba költözött, ahol az egyik szállodában rendelkezésére bocsátott lakosztályban lakik. Kiséretében van gróf Westphalen Teobald, volt követségi tanácsos, báró Guderus Ervin volt követségi tanácsos, Mensdorf-Pouilly grófnő, gróf Degenfel Henrik, aki az exkirályné gyermekeinek neveltetését ellenőrzi, továbbá egy bencés tanár, akít a magyar hercegprimás ajánlott mint az exkirályné legidősebb fiának nevelőjét. Gróf Apponyi Albert február 12-én Párisból San Sebastianba utazott, ami különböző hírekre adott alkalmat. Beszéltek arról, hogy Apponyi különleges politikai misszióban van és hogy Zita exkirályné manifesztumot akar a magyar nemzethez intézni, amelyben megállapítaná az ő regenségi jogát és fiának, Ottó hercegnek a trónra való igényét. Mindezek a hírek az exkirályi családral összeköttetésben álló körök kijelentése szerint minden alapot nélkülöznek. Zitanál az a meggyőződése, hogy fiának, Ottónak Magyarország trónjára való joga már a magyar alkotmányban megvan állapítva, úgy, hogy ezt nem kell a közvélemény előtt ismételtlen hangsúlyozni. Az exkirályné nem gondol arra, hogy bármiféle politikai lépést is tegyen, hanem egyetlen gondja abból áll, hogy családjának anyagi helyzetén, ja-

vitson. Lehetséges ugyan, hogy az anyagi gondok súlya alatt korábban gondolt arra, hogy politikai lépéseket tegyen, de ha Apponyinak tényleg volna valami missziója, úgy ez csak az lehet, hogy az exkirálynét minden ilyen lépéstől visszatartsa. Gróf Apponyi utja úgy látszik, eredménnyel járt és az özvegy exkirályné tartózkodni fog minden további politikai lépéstől.

Hogy áll a leu?

Február 26-án fizettek 100 lelért: Párisban 8— frankot Zürichben 2.60 frankot. Budapest 1400 külföldi 1700 belföldi koronát.

Mulatságok.

Magántisztviselők bálja.

Táncmulatság a Fehér Keresztben.

Az aradi magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szombatán este a Fehér Kereszt nagytermében jól sikerült táncmulatságot rendeztek. A bál sikerét sok tekintetben előmozdította a rendezőség buzgalma. Az estélyen szépszámu közönség jelent meg, amely pompásan mulatott másnap reggelig. A bálrendezés a következő névsort bocsátotta rendezésünkre. Megjelent hölgyek: Heisz Béláné, Martin Aladárné, Herczföld Albertné, Grunáz Károlyné, Barát Zoitánné, Dengelegi Ferencné, Dengelegi Józsefné, Engeihardt Ferencné, Ocskay Andorné, Ifj. Mészáros Istvánné, Filadelfi Adófné, Boda Ferencné, Lőkér Lajosné, Kiss Jánosné. Leányok: Brebán Emma, Kalakin Iluska, Heisz Ida, Fekete Irma, Liszinszky Eszti, Winkler Margit, Vass Ilonka, Zinner Boriska, Kiss Mariska, Jánosi Nusi, Gröger Giza, Kosztó Erzsébet, Halász Juliska, Engusz Jolán, Bokor Ida, Bott Mariska, Gut Mancsi, Marosan Mária, Sziklay Gizi, Dobos Sarolta, Schröd Hajnal, Bogdanovits Olga, Stein Irma, Stein Teri, Bauer Iluska, Nagy Erzsébet, Novág Margit, Lukács Böske, Bálint Gizi, Mészáros Ilonka, Miskucz Flóra, Farkas Mariska, Laboda Margit, Guttmann Lenke, Zetyik Anna, Groglott Elza, Szida Terike, Bencze Mariska, Révész Lenke, Tassy Etta, Tassy Irén, Backhaus Kató, Pupa Szidike, Haubrich Mici, Kovács Mancsi, Heysler Rózsi, Heysler Ilonka, Triebel Micike, Biró Magda, Cservenka Rózsi, Schwarcz Hédi, Cservenka Mariska, Mózer Mária, Mayer Rózsi, Kollár Böske, Jób Mici, Török Mancsi, Alexevits Nusi, Müller Mariska, Éberlein Mariska és Oppenheimer Rózsi.

A szépségverseny díjait a következők nyerték: Gut Mancsi, Kohn Erzsébet és Brebán Emma. A nyertesek szép virágkosarakat kaptak a rendezősegtől. A bál tiszta jövedelmét a rokkant és könyvtár-alap javára fordítják.

Utazás Aradtól — Aradig.

Irja: Fekete Tivadar.

(Fejezet a Piata Avram Jancu(-ról) a Szabadság térről, a huszadik századbeli nomád életről, a lacikonyháról, különös tekintettel Fried urra, a pockos emberre.)

Megállunk a Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) egyik sarkán és minden aradi elfogultság nélkül meg lehet állapítani, hogy ez a tér a világ egyik legszebb és legszabályosabb városi négyszöge. Tágas, szellős, levegős, aszfaltos, va lóságos bali szalón és ha a meteorológiai változásokat nem lehetne érezni benne, beillenek egy olyan aradi redutnak, amelynek boltive a csillagos erdélyi égboltozat. De mint ahogy írva van a bibliában, hogy mindenki aradi, Poincarétól — Herzog Hugóig és Barth Lulától — Kaufmann Izidorig, azonképen írva vagyom, hogy itt nálunk minden fordítva történik. Más városokban házakat, telkéket, sőt palotákat sajátít ki a mérnöki hivatal azért, hogy tereket és utcákat szakíthasson rajtuk keresztül, Aradon, ahol a város szívében ez a gyönyörű négyszög elterül, utcákat, palotákat és sátrakat építenek rajta. Egy mondatban: másutt házakat, sajátítanak ki, hogy tér legyen, nálunk tereket, hogy bebódézzák.

A hamelni patkányfogó pályázatát, amit olyan régóta őriz a városi irattár, végre döntés alá kellene vinni, tekintet nélkül Fried urra, Arad kitűnő pocokemberére. Azok a sátrak és élelmiszerbódék, amelyek a Piata Avram Jancu (Szabadság-teret) eléltelenítik, nemcsak városzépészeti szempontból, hanem egészségügyileg is tarthatatlan. A sátrakban tudvalevőleg fűszereket, zsiradékokat és élelmi cikkeket árúsítanak, söpörni csak a legritkább esetben söpörnek körülöttük, ellenben az elárúsítók családtagjai bebizonyítják, hogy nincs szükség komfortra és hogy Aradon a huszadik században vissza lehet térni a nomád élethez. A piacot ugyan áthelyezték a Piata Cathedrali-re (Thököly-térre), de ezzel kapcsolatosan elfelejtették a piaccal együtt áthelyezni a piszkot is. Ez a sátor- és lacikonyhaváros kétségbeejtően élteleníti el a teret. Arról azután nem is beszélünk, hogy Arad Baedecker-jében úgy kellene konferálni ezt a területet, hogy a színház után következik a Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) és e tér után következik a legsötétebb Afrika. Stanley vagy Sven Hedin, akik tudvalevőleg a legvállalkozóbb szellemű utazók sorába tartoznak, a Strada Matei Corvin (Hunyady-utca) előtt közvetlenül lemondának Arad felfedezéséről. A hamelni patkányfogó pályázatával kapcsolatosan el kellene végre intézni Shakleton-nak a délsarki utazónak régóta aktuális kérdését, amely szerint a Hunyady-utca bejárata elé a város érde-

kében egy táblát kellene felállítani azzal a figyelemztetéssel, hogy ide geneknek tilos a bemenet.

Beszéljünk-e arról, hogy Drezdában minden tíz lépésre papiros és szemétfogó kis kosarak figyelemztetik a járókelőt arra, hogy az utcát, amelyen jár, épen úgy tisztelnie kell, mint a hálósobát, amelyben alszik. Beszéljünk-e arról, hogy a limonádés, fagyaltos, cukorkás emberek egész régiója, a hordártargoncák lerakódó helye csúfítja el ezt a jobb sorsra hivatott aradi periferiát. Vagy beszéljünk-e arról, ezzel a lacikonyha kérdéssel kapcsolatosan, hogy bármennyire is kultúrát terjeszt az utság, az még nem jelenti az utságbódék családi házakká való kinevezését. Nem, maradjunk csak itt a Piata Avram Jancu-n (Szabadság-téren) és véletlenül se tévedjünk a Strada Metianu (Forray-utca) déli labirintusába, ahol minden második ház kapualjában külön fűszer- és csemegekereskedések és rőfös és rövidáru boltok tömkelege éktelenkedik. Maradjunk itt, ezen a téren s mielőtt a bérkocsi továbbvinné bennünket a vasút felé, szögezzük le: nem vagyunk ázsiában és elmúltak már a gettó boldog idel is. Ezt a teref még meglehet menteni és ne építsünk terekre bódékat, hanem bontsunk le bódékat a terek miatt. Szent hitünk, hogy Fried ur, a pockos ember, akít értesülésünk szerint városi szerződés köt hivatali állásához, működésének széleskörű kiterjesztését találhatja meg középületeinkben (lásd Városi színházi páholyok) és magánházaikban és nem feltétlenül szükséges, hogy a Fried-féle mérgezett kenyérgalacsinok számára direkt városi patkánytelepeket létesítsenek.

Mert annyi bizonyos, hogy minden városzépészettől és higiénitól eltekintve: nem kell Hagenbeck blismerésére pályázni, aki értesülésünk szerint állatkertje számára mintapéldányoknak kizárólag aradi patkányokat akceptál.

Vívóverseny és vívóakadémia.

(Az Aradi Athletikai Club versenye.)

Az AAC. vasárnap délután a Gloria vívótermében ifjusági vívóversenyt rendezett, melyen Pellegrini mester fiatal tanítványai tudásuk legjavát mutatták be. A verseny eredménye a következő:

Kardverseny: 1. Avramescu Ovidiu, 2. Dehelean Adrian, 3. Marcovici Marius. Törverseny: 1. Weinberger István, 2. Hehs Béla, 3. Austerweil Károly. A versenyen jelen volt dr. Avramescu Vazul, kerületi elnök, aki a verseny befejezése után szép szavakkal üdvözölte a győzteseket és további munkára buzdította a résztvevőket. A győztesek a versenrendező klubtól érmelet

nyertek, melyeket dr. Palágyi Jenő, az AAC. elnöke, a verseny vezetője osztott ki. A vivőünnepélyt Pellegrini mester legjobb szenior tanítványainak vivőakadémiája zárta be, melyen Bratescu Zeno, dr. Gabos, Höfler, Kauten, Kovács és Schuller vettek részt. Valamennyien ismert vívók, akik karddal és törrel a legszébb mérkőzéseket mutatták be, hatátnas tapsokat váltván ki a jelenlévő közönségből. Az akadémia legértékesebb assaut-ja Pellegrini mester és Kauten törmérkőzése volt, amelyben a mérkőző felek gyors támadásaikkal és biztos védekeikkel igaz élvezetet nyújtottak a jelenlévőknek.

HIREK.

Munkáskizárás

Budapesten.

(Csepelen megállt a munka.)

Budapestről táviratozzák: A vas- és fémmunkások központi szövetségének jelentéséből megállapítható, hogy a munkások kizárásában nincs egységesség. Számos üzem nem hajlandó elbocsátani munkásait. A csepeli munkások, miután négyezer társukat az igazgatóság kizárta, az összes üzemekben beszüntették a munkát és nem hajlandók tovább dolgozni. A munkaadók részéről Mihályffy Dezső, a magyar vasművek és gépgyárak országos egyesületének igazgatója kijelentette, hogy a munkaadók az elharapódzó munkaszünetelésekre kizárással feleltek, ami csaknem az egész vonalon megtörtént. A Közüzemek, a Dunagőzhajózási Társaság, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság és más hajóstársaságok, valamint az autotaxi munkásait nem zárták ki. A közép- és kisüzemek kedden határoznak a kizárásról. A tárgyalások a munkaadók és munkások között ma megkezdődtek.

Rekvium a román székesegyházban. Fiatalon szólította el a halál Roska Hortenzia tanitónőt, aki hivatását pedáns szorgalommal látta el. Vasárnap délelőtt lelke üdvéért gyászistentiszteletet tartottak, amelyen Moldován József vezetésével a tanfelügyelőség személyzete, a város összes tanítói és az élettől korán megvált tanítónő tanítványai is résztvettek.

Rektorválasztás a bucuresti egyetemen. Bucurestiből jelentik: A bucuresti egyetemen tegnap ejtették meg a rektorválasztást. A legtöbb szavazatot Pongrescu kapta, aki 45 szavazatot nyert, míg Dragomirescu huszonegy szavazatot kapott. A közoktatásügyi miniszter közülök fogja kinevezni az új rektort.

Cook sarkutazót letartóztatták. Az Amerikai Magyar Népszava jelentése szerint dr. Frederick A. Cookot, a hírhedt sarkutazót whisky rejtégetés miatt letartóztatták és 500 dollár pénzbüntetésre ítélték. Felesége jelentette fel és azt állította, hogy Cook egy fiatal nővel whisky mellett mulatott egy szállodában. Az aszszony válopört indított férje ellen.

Brázy sósorszesz a legjobb házaszer. Kapható mindenütt!

A kormány nem engedi drágitani a cukrot. Bucurestiből jelentik: A romániai cukorgyárak képviselői engedélyt kértek a kereskedelmi minisztertől, hogy Csehszlovákiából és Jugoszláviából cukornak való anyagot importálhassanak, amit az országban dolgozhatnak fel. A kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy hajlandó a kérelmet teljesíteni, de csakis azzal a feltétellel, ha az így előállított cukor ára nem lesz magasabb a belföldön előállított cukor áránál. (Rádor.)

Budapest vizinsége. Budapestről táviratozzák: A vizellátás javulása nem mondható lényegesnek. A kültelkeken ma sem volt víz.

Hol kell a megyében gyógyszerár? A cluji (kolozsvári) egészségügyi főfelügyelőségtől ma rendelet érkezett a megyei orvosi hivatalhoz, hogy a főorvos minél előbb hívja össze a megyei egészségügyi bizottságot. A bizottságnak afelett kell határoznia, hogy a megyében hol van szükség új gyógyszerárakra. A rendelet megemlíti a ternovai első, a pécskai harmadik és a kishajói második patika létesítésének kérdését. Ezenfelül a főorvos kérdést fog intézni a bizottsághoz, hogy szükségesnek tartja-e a nagylaki harmadik gyógyszerár felállítását. Egy másik távirati rendelkezés felhívja a megye főorvosát, hogy gyakoroljon ellenőrzést a gyógyszerárak fölött az irányban, hogy a receptek elkészítésénél betartják-e a hivatalos árszabályzatot.

Halálozás. Theisz János nyugalmazott városi gépész elhunyt. Temetése folyó hó 27-én d. u. fél 5 órakor lesz a felsőtemető halottas házából.

Előadás Grigorescu festőművészről. Tegnap délután a Kulturpalota nagytermében I. D. Stefanescu bucuresti szépművészeti főiskolai tanár előadást tartott a román nép egyik kiváló festőjéről, Grigorescu Miklósról. A nagyműveltségű tanár élénk, vonzó előadásában a XIX. századbeli román festészetet ismertette, különös tekintettel Grigorescúra, aki egyszerű parasztsaládból származott és tisztán veleszületett talentuma révén küzdötte fel magát az első közé. Az agátiai kolostor falfestményeivel országos hírnévre tett szert. Grigorescu a festészet minden ágában jártas volt, egyaránt festett figurális és tájképeket. Stefanescu tanár előadását nagy tapssal honorálta a közönség. A műsor második száma dr. Ungár Imre hegedűjátéka volt. Koncertszámait Hubert Janka zene-konzervatóriumi tanárnő kísérte zongorán precizen. Ezután a Scoala Professiona (Leányiskola) növendékei román nemzeti táncokat mutattak be. Az előadással kapcsolatban a Kulturpalota kistermében kiállítás rendeztek Grigorescu festményeiből, amelyeket igen sokan tekintettek meg. Stefanescu tanár ma délután szépszámu közönség előtt tartott szabadelőadást Caragiale ismert román vígjátékírójáról. A közönség lelkesen megtapsolta a tanár előadását.

A petróleumtermékek tiltakoznak. Ploestiből jelentik: A prahovai petróleumtermékek tegnap nagygyűlést tartottak, amelyen tiltakoztak a petróleum-telepek nacionalizálása ellen. Küldöttséget választottak, amely a kormánynál és a parlament elnökségénél fog intervenálni, hogy a nacionalizálás tervét ejtsék el.

„Olla“ gummi a legkötelesebb.

Eletbelépett az új adótörvény.

(Egységes rendszer az adókiivetésnél.)

A Monitorul Oficial legújabb száma ma érkezett meg az aradi pénzügyigazgatósághoz, amely közli az egyenes adók egységesítéséről és az összjövedelmi adóról szóló törvényt, amelyet a napokban szavazott meg a szenátus. Április elsejétől már az egységes rendszer szerint fogják Románia minden polgárát megadóztatni. — Aradon már befejezték a régi törvény hatálya alá eső adóztatások behajtását s ezért gyorsított tem-

A világ legnagyobb pénzügyi művelete. Londonból jelentik: A Times mai száma vezércikkben méltatja azt az egyezményt, mely az angol-amerikai adósság kérdésében létrejött. Ezt a világtörténelem legnagyobb pénzügyi műveletének mondja a lap és megállapítja, hogy nemcsak magában véve kitűnő alkotás, hanem a fegyverszünet óta ez az első alkotás, amelyet nemzetközi szempontból méltónak lehet minősíteni. Ezután a lap ismertette azokat a terheket, amelyeket az egyezmény következtében Angliának viselnie kell. Angliának az első tíz évben 33 millió font sterlinget, a következő ötvenkét évben évi 38 millió font sterlinget kell fizetnie. Így két emberöltő vállalt terhelni ez az óriási törlesztés, de a példa, amelyet ezzel Anglia ad, a lap szerint minden adózatot megér.

Szeretetház-estély. Az idej farsang szokatlanul tartalmas krónikájában is első helyre tart igényt az a méreteiben impozáns, nivóban előkelő jótékonyestély, mely március hó 3-án este 10 órai kezdettel fog lezajlani a Központi szálloda összes termeiben. Meghívók nem bocsájtának ki, de mindenkit szívesen lát a rendezőség, ki az ember-szeretet munkájában részt vállal és egyben tanuja kíván lenni egy fesz-telen farsangi mulatságnak. Jegyek elővételben és az esti pénztárnál is megválthatók.

Az AMTE. ismerkedési estélye március hó 4-én, vasárnap este a Mayer-féle vendéglőben. Előjegyzések Maidt Emil cégnél.

Gyermekek kedvence Jacomalt, iztelen csukamájolaj malátáival.

A magyar kormány újabb 6 milliárdos hitele. Budapestről jelentik: A pénzügyi bizottság felhatalmazta a kormányt, hogy az állami háztartás folyó kiadásainak fedezésére újabb hat milliárd korona hitelt vehessen az állami jegyintézetből.

Drámák a tengeren. Két hajószerecsétlenség hírére is hozza a táviró: Krisztiániából jelentik, hogy Bergentől tíz kilométernyire ma dél előtt a Westfalen német ércszállító hajó, amely a sekély vízben nem tudott kitérni, összeütközött egy halászhajóval, amely annyira megrongálódott, hogy azonnal elsüllyedt. A halászhajó legénysége közül tizenegyen a vízbe fulltak, nyolcan megmenekültek. A Westfalen a megmentett hajósokkal Bergenbe érkezett és a vizsgálat befejezéséig ott marad. A cullercoatesi szikratáviró állomás jelentése szerint viszont az Otto Fischer nevű német hajó a Milonfoktól kilencven mérföldnyire északra süllyedőfélben van. Segítségére két hajót küldtek ki. Az első segély-

póban tárgyalták le az elsőfokú adókiivetések elleni fellebbezéseket. Természetes, hogy a multa vonatkozólag és április elsejéig bármilyen okból el nem intézhető adókiivetéseket később is a most érvényben levő törvények értelmében fogják elbírálni. Az aradi pénzügyigazgatóság a közeli napokban teszi meg az intézkedéseket az új pénzügyi törvény értelmében való adókiivetésekre.

hajú azonban még harminc mérföldnyire van a süllyedő gőzöstől.

Sport.

Szervezkedés meglepetésekkel. (Football-versenyek felázott pályákon.)

Budapestről táviratozzák: Az utóbbi napokban beállott erős hóolvadás következtében erősen felázott footballpályákon a kiirt mérkőzések nagy része elmaradt vagy a reális mérkőzésre alkalmatlan pályán csak barátságos mérkőzést tartottak. A magyar főváros belterületén jobb karban tartott pályákon játszottak. Az MTK, a VAC. felett 5:1 (2:0) arányban győzött. Ez a vereség annál inkább meglepetés, mert a múlt szezonban egyedül a VAC. volt az a csapat, amely mindkét bajnoki mérkőzését eldöntetlenül tudta lejátszani az MTK-val szemben. A nagy formában levő MTK. a még ősszel veszélyes ellenfelet most könnyen győzte le. Az MTK-ból Braun és Orth játéka erősen kicsillagolt. Plattkó kapus nagyszerűen védett. A VAC. szürke játékot produkált. BTC—MAFC. 2:1 (0:1.) A müegyetemiek veresége meglepetés a kiesés előtt álló BTC-től. A több tartalékkal szereplő müegyetemi csapat a sáros pályán nem tudott lábrakapni. A második félidőben pedig teljesen visszaesett, amit a lelkes BTC. csapata kihasznál és biztosan győzött. FTC—Zugló 2:0 (1:0.) A spanyol-francia tura előtt álló FTC. biztosan győzött. A zuglói csapatban a halvesor teljesen csődött mondott, ami kétségtelemné tette az eredményt. MAC—KAC. 1:1 (1:0.) A Margitszigeti csapat a csuszós pályán nehezen mozog, míg a kispestiek fürgébbek voltak. Fehér, a MAC. kapusa mindent ment, sőt az első félidő végén a MAC. szerezte meg a vezetést. A második félidőben a kispestiek kerültek teljesen a frontra, Fehér kapus azonban bravurosán védett. A második félidőben egy kornert a kispestiek védhetetlenül goallá értékesítettek, amivel kiegyenlítették. Az UTE—III. kerületi és a Törökves—Vasas mérkőzések elmaradtak.

Football. Kinizsi—AAC. 0:0. Vasárnap tartotta meg az őszi szezonban első helyen végzett aradi csapat, az AAC. szezonnyitó mérkőzését, mely alkalomra a timisoarai Kinizsi kitűnő csapatát látta vendégül. Mindkét csapaton meglátszott a training hiány. Az első félidőben a Kinizsi a többet támadó fél, azonban egy kapufa lövésen és több korneren kívül eredményt nem tudott elérni. A második félidőben az AAC. is lábrakap és egy izben Pfeifer II.

lövését csak rávetéssel bírta menteni a kitünően védő Ritter. A csapatok ebben a féldobben is csak a mindkét csapat által elért koronerek voltak és így a mérkőzés goalnélküli eredménnyel végződött. Mindkét csapatban a jól működő védelem, továbbá az AAC-ban Baky és Pfeifer II. és I., a Kinizsiből Schiller, Tánzer váltak ki. Biró Pálffy.

Egy és földi szerelem

(Az aradi színház Molnár bemutatója).

Ma este mutatta be az aradi színház Molnár Ferenc „Egy és földi szerelem” című drámáját. Az előadásról és a színelművészekről holnapi kritikánk számolt be majd. Ma egyedül a darab ismertetésére szorítkozunk.

A tengerparton szórakozik Iván István zenetanár (Sipos Zsigmond) elvált felesége. Ella, (Gergely Orsi) akinek Aribert, (Darvas Ernő) egy gazdag vállalkozó a barátja. Imre, (Jávor Alfréd) a fiatal műgyémánt hallgató, szerelmes a szép asszonyba és szerelmi vallomását kihallgatja Lonti, (Kálmán Sári) Ella leánya, aki titkon halálisan szereti a fiút. A kislányban, aki egészen másképp néz és látja az életet, mint a többi fiatal leány, egy világ omlik össze a rettentés felfedezésre.

Hajnalban, egy bál után, amelyen Lonti angyalnak öltözve vett részt, amikor Ella beszélget Lontival a mulatságról, beront a hálószobába Imre. Nem bír többé magával: hallotta, hogy másnap Ariberttel Párisba utaznak, látnia kellett Ellát, akinek Lonti előtt lángolóan bevallja szerelmét. Hiába utasítja ki felháborodva Ella, Imre Aribert előtt, aki utána lopódzott, sem tagadja el, hogy szereti Ellát, mire Aribert kidobja. Lonti, miután megvallja Ellának, hogy szereti Imrét, akiért nem versenghet imádott anyjával, most már nem megy Párisba, hanem — mert immár végkép megragadta a halál gondolata — visszamegy Pestre, az apjához. A dunai rakpartra, ahol négy apáca, közöttük Redempta nővérrel várják a nagytényi hajót. Hozzák Lontit: a hidról a vízbe ugrott, de egy hajómunkás kimentette. Az apjának, akit hazulról elhívták és aki az orvossal a rakpartra siet, Lonti feldult lélekkel, exaltáltan panaszoja el, hogy nem sikerült a halálba menekülnie, pedig azt akarta, hogy Imre őt halva lássa. Arra kéri apját — és Iván az orvos tanácsára kénytelen teljesíteni kérését — hogy, Imrét, akinek elküldte búcsu

levelét, hagyják meg abban a hitben, hogy ő már meghalt és jöjjön el a fiú az ő ravatalához.

A gyászpompás, ravatalos temetőből Lonti elküldi apját, hűségese ápolóját, Redempta nővért és befekszik a koporsóba, amikor megérkezik Imre, hogy letegye virágjait a ravatalra. De Lonti a koporsóban halkán zokogni kezd és a megrémült Imre megtudja, hogy mi történt: előbb az apa világoztatja fel titkon, majd Lonti megvallja neki nagy, földöntúli szerelmét. Imre végtelen megrémülésében megkísérli, de nem tud szerelmet hazudni és amikor Lonti megtudja tőle, hogy csak Ellát szereti és ebbe a szerelmébe bele fog pusztulni, a leány esztét veszti. Elbúcsúzik Imrétől, visszafekszik a koporsóba, halottnak hiszi magát, már hallja is az angyalok énekét, már érzi is, hogy megy, megy fel a menyországba.

Nagyananyjának vidéki kastélyában, ahová az orvosok küldték, angyalként jár-kél, egykori báli angyalszárnyaival, az eszelős Lonti. Angyalnak képzelte magát és Karácsony táján a toronyszobában várja a betlehemeseket. Anyjával is, aki a betegség hírére visszajött külföldről, úgy beszél, mint a menyországból leszállott angyal az élővel. És amikor a betlehemesek eljátszották a pásztorok játékát, Lonti kiravaszkozza, hogy egy percre magára hagyják. Kinyitja a toronyszoba ablakát — alulról felhangzik a betlehemesek éneke — és az angyal kirepül, hogy holtra zuzza magát lent a mélyben...

Erdélyi perek

a budapesti Kuriánál.

Az impérium átvétele óta az erdélyi gazdasági életre sok nehézség hárult. A régi Magyarországgal, respektíve Budapesttel, majdnem minden vállalatnak szoros összefüggése volt és így a határok hirtelen történt elzárása valósággal megbénította az erdélyi gazdasági életet. A határok megnyitása után lassan ugyan, de mégis megkezdődött az abbanmaradt érintkezés felvétele. Megjelentek a kereskedelmi kapcsolatok és ha redukáltan is, mégis megtudták találni a kontaktust. A legnagyobb nehézség az volt, hogy az impérium előtt felmerült kereskedelmi perek, amelyek a felebezések során a budapesti Kuriához, illetőleg semmitőszékhez kerültek, egy lépéssel sem haladtak előre. A magyar bíróságok elvesztették lehetőségüket arra, hogy döntési hozzanak az erdélyi kereskedők ügyében, viszont egyetlen lépés sem történt abban az irányban, hogy az ártásokat áthelyezzék a románai bíróságokhoz.

Most azután újabb intervencióra a kormány mégis lépésre határozta magát, mert intézkedés történt, hogy a budapesti kuriánál, illetőleg a semmitőszékénél levő kereskedelmi perek aktáit, a békeszerződést ellenőrző bizottság útján át lehet kérni az erdélyi bíróságokhoz.

Interju

a halott aradi anyakönyvvezetővel.

Fantasztikus és különös történet esett meg szombaton délelőtt Papp Gyula aradi anyakönyvvezetővel. Papp, mint rendesen, reggel nyolc órakor távozott el Str. R. Corogariu (Vécsey-utca) 8. szám alatt levő lakásáról, hogy hivatali teendőit a városi házában elvégezze. Távolléte alatt megjelent Papp családjánál egy aradi rendőrtisztviselő és egy ütektív, akik arról értesítették az anyakönyvvezető feleségét, hogy férje haláláról távirat érkezett az aradi rendőrprefektúrára. A távirat Egresről jött és azt tartalmazta szó szerint, hogy Papp Gyula aradi anyakönyvvezető holttestét ott pönteken este kifogták a Marosból.

Könnyen el lehet képzelni Papp családjának kétségbeesését. A hirtelen hír első pillanatában a családtagoknak nem lehetett anynyi judiciumuk, hogy megítélhessék, vajon megfelelhet-e a távirat szövege a valóságnak. A kétségbeesés csakhamar nyugvóponttra ért akkor, amikor déli harangszókor makkegészségesen beállított lakására a halottnak híresztelt anyakönyvvezető. Természetes hogy az anyakönyvvezető megjelenése cáfolta rá legjobban a téves sürgönyre. Most nem mindennapi jelenet következett. Papp Gyula maga küldött irásos választ a rendőrprefektúrára, amelyben önmagáról igazolta azt, hogy hála Istennek egészséges, él, anyakönyvvel és nem azonos az Egresen kifogott hullával.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma délelőtt meginterviewolta a szinpatikus halott — anyakönyvvezetőt, aki a két ominózus bársonyszék előtt hivatali helyiségében az alábbi nyilatkozatot adta a saját halálhíréről:

— Ezelőtt néhány héttel, úgy emlékszem, tényleg összeadtam egy egresi jegyepárt. Amíg ebben az ügyben a nyomozás folyik, nem mondhatom meg, hogy kiről van szó, de annyi tény, hogy valami kereskedőféle ember lehetett a völegény, aki süldődisznókat ajánlott nekem megvételre. Ezuttal először adtam ki a kezemből ugynevezett félnek egy névjegyet, amelyen olvasható volt a lakáscímem is. Valószínűleg ezt a névjegyet találhatták meg az Egresen kifogott hullának a zsebeiben is. Mondhatom, hogy egész családom és jómagam is betegek vagyunk ennek az ügynek. Mégis — mondta az anyakönyvvezető mosolyogva, — boldognak érzem magam, hogy halálomról élve nyilatkozhatom.

Az aradi rendőrség természetesen az ominózus féreértés ügyében széleskörű nyomozást indított.

TUNGSTAM

A legjobb villanykörte!
Mindenütt kapható!

Parlamenti expedíció internáltak között.

(Incidens a zalaegerszegi táborban.)

Zalaegerszegről jelentik: A Kastollas csendőrök vigyázz-állásba vágta magát, ahogy Nádossy Imre országos főkapitánnyal az élén a parlamenti képviselők bizottsága és az újságírók a zalaegerszegi internálótábor állomásától a szöges drótkerítéssel körülvárt barakváros felé haladtak. Havas dombtetőn fekszik a tábor, eredetileg 30.000 orosz hadifogoly részére készült, azóta a barakok megfogyatkoztak és orosz foglyok helyett most magyar foglyok élnek itt.

A látogatás az internálótábor börtöneinél kezdődött, az apró és szűk celláknál, ahol a fegyelmi büntetéseket töltik az internáltak. A szöges drótkerítésen kívül áll a cellák barakja. Nehéz és meleg báránybőr-bundákba és hatalmas faticipókba bújtatott didergő csendőrök őrzik. A zárkák két-három lépés hosszúak és szélesek, egyszerű lapricszen fekszenek a bűnösök, akik közül a visszaesők szigorított zárkában üldögélnek. A cellának nyitott ablaka van, ez jelenti a szigorítást. A földön egy csajkában megfagyott az internáltak ivóvíze.

Reisinger Ferenc szocialista képviselő az egyik cellában lévő internálttal beszélgetett, mikor Bodó Elek rendőrfogalmazó erőlyesen figyelmeztette.

— Megtűnök, hogy a képviselő ur négy szemkővel beszélgesse bár melyik internálttal.

Erre különben Nádossy Imre országos főkapitány is felkérte előzőleg a képviselőket, azzal az indokolással, hogyha mindenkivel külön-külön beszélgetésbe elegyednek, akkor nem lesz idő mindent végignézni. Az ellenzéki képviselők megütközéssel vették tudomásul e kijelentést s mikor a rendőrfogalmazó figyelmeztette Reisingert, ez határozottan tiltakozni kezdett:

— Kikérem magamnak ezt a hangot, mégis csak furcsa, hogy magyar képviselővel ilyen tónusban lehet beszélni.

Nádossy Imre országos főkapitány újból figyelmeztette a szocialista képviselőket, hogy a délelőtti folyamán lehetőleg ne tartsanak ki hallgatásokat, erre külön rátérnek majd délután. Reisinger hangosan megjegyezte, hogy ugylátszik, a szocialista képviselőket fölöslegesnek tartják ezen a helyen. Nádossy azzal válaszolt, hogy kinek nem tetszik, az haza is utazhat.

Reisinger Ferenc: Köszönettel tudomásul veszem kiutasításomat.

A vita mind szenvedélyesebb lett, a végén személyes sértés is történt, mert Reisinger azt mondta a rendőrfogalmazónak egy kijelentésére, hogy hazudik. Ezt az

incidens csak a látogatás után intézték el lovagias uton, a kölcsönös félreértések kimagyarázásával, az országos főkapitány pedig azzal fejezte be, hogy kijelentette: Azért jöttünk ide, hogy túrjunk.

A legszélsőbb barakokban vannak a nők. Minden baraknak külön felügyelőnöje, maga is internált, két-három év óta, jobb viselű, mint a többi. Az internált nők, fiatalok, öregek, asszonyok és lányok katonás rendben várják a bizottságot, mindenki a maga fekvő helye mellett. A legszomorúbb látvány közöttük az az asszony, akit a többiekől félrehúzódtak, a kemence mellett gubbaszt, az ölében síró kislánnyal.

— Nem az anyém, — mondja, — itt született a táborban, az anyja meghalt és én örökbe fogadtam. Tizenegy fiam van, kérem szépen, mind odabaza, az uram vetke miatt vagyok itt, egyedül vigaszom ez a kislány.

A kis babát Irénkének hívják és nevelő anyja a könyök között is mosolyogva mondja, hogy naponta beletöm hat zsemlet és reggel és délelőtt kávét is kap Irénke. Százharmincegy internált nő van a zalaegerszegi táborban.

Hétszázkilencvennégy internált van összesen a táborban, közöttük 120 politikai fogoly. A politikai foglyok hat méter hosszú és három méter széles barakokban laknak, tízenöt-huszan egy barakban. A legtöbbjük olyan, aki már megjárta a Markó-utcai ügyészséget és a toloncházát, de vád alá voltak helyezve. Mint államrendészeti szempontból veszedelmeseiket internálták őket. Lakó Imre képviselőnek Baksa János rendőrfőtanácsossal, aki az internálási osztály vezetője, éles összetűzése támadt. Lakó elkeseredetten mondja, hogy két szót nem engednek itt megkérdezni. Ugyancsak összetűz a főkapitány Esztergályos Jánossal is, akinek komplikált kérdései állandóan kellemetlen feleletekre adnak alkalmat.

Vannak azután hazátlanok, a kik évek óta vannak internálva. Az ő sorsukat különösen az teszi szomorúvá, hogy még csak reményük sem lehet a kiszabadulásra. Oroszok, románok, csehek, németek, osztrákok, törökök, albánok, bulgárok, franciák, összesen 135-en vannak, kóborlás vagy csavargás közben kerültek a rendőri razzia elé, esetleg nem volt igazolványuk, vagy a szomszéd országokból tették át őket a határon, mert azt mondják, hogy magyar illetőségűek, itt azonban elfelejtettek optálni. Hosszadalmas nemzetközi eljárást igényel, amíg megállapítják róluk, hogy tulajdonképpen hova is tartoznak. Azért vannak az internálótáborban, mert Magyarországon sem lakásuk, sem

foglalkozásuk nincs. El vannak keseredve, és tehetetlenségükben kezüket tördelve siránkoznak. Bábéli zürzavar, annyiféle nyelven beszélnek.

Elejtette az egyetemi ifjuság a numerus clausus követelését. (Bejelentették a közoktatásügyi miniszternek. — A miniszter beszéde a diákokhoz).

Bucurestből jelentik: A bucaresti diákok küldöttsége jelent meg Anghelescu közoktatásügyi miniszternél, hogy az egyetem megnyitását kérik. A küldöttség elnöke kijelentette, hogy a diákság békés munkálkodó eleme akar lenni az országnak s lemond a numerus clausus követeléséről. Ellenben ragaszkodnak ahhoz, hogy a kötelezettség, melyet a zsidó hitközség vállalt a zsidó fioktestek szállításában, be legyen szigorúan tartva.

Anghelescu miniszter kijelentette, hogy táviratilag magához kérte dr. Magdert, a Zsidó Összetartó Szövetségének főtákarát, s vele együtt meglátogatta az egyetemeket. Majd szó szerint ezeket mondta Anghelescu miniszter.

— Mi minden eszközt megragadtunk ahhoz, hogy megteremtjük azt a nyugalmat, mely úgy a keresztény, mint a zsidó hallgatóknak oly szükséges a tanulmányaik folytatásához. Vegyék tudomásul, hogy mindannyian román állampolgárok vagyunk és ennek az államnak egyenlő jogu polgárai. Éppen ezért nem fogom megengedni az a, hogy a numerus clausus jel szavaival zavarják az egyetemek békéjét. Ismétlem, ezt semmi körülmények között nem fogom megengedni. Ami pedig a tetemek kérdéséről, erre nézve Magder főtákar urtól teljes biztosítékot kaptam, s megígérhetem, hogy a keresztény diákságnak ez az óhaja teljesülni fog. Erre vonatkozólag a zsidóság összes vezető fórumai megadták hozzájárulásukat.

Mozi.

A maga nagyszerűsége mellett is kétszeresen aktuális épen most az Apolló hatalmas slágere: A fáraó hitvese. Az egész világ sajtója telis tele van azzal a híradással, hogy neves archeológusok felfedezték a heliopolisi királynak, Tuta-Kamennek sírját, akit három ezer évvel ezelőtt helyeztek örök nyugovóra. Ez a történet pedig, melyet az Apolló még kedden és szerdán tart műsoron, ugyancsak egy fáraónak — ki tudja, Tuta-Kamennek hányadik ivadéka — megrendítő gyászos története, akit elvakult szerelme a dicsőség és ragyogás magas trónusáról a keserves boldogtalanságba taszított. Megelevenednek a misztikus Egyiptom ezernyi buja szépségei, ragyogó invenció, pompázatos rendezés, világraszóló neves művészek és a főrendező, Lubitsch Ernő, mind maradandó sikert biztosítanak ennek a monumentális filmnek.

Az Uránia színház igazgatósága közli a nagyközönséggel, hogy a fűtőtestek szükségessé vált javítása

miatt az Urániában a mozielőadások keddtől kezdődőleg egyelőre szünetelnek.

Tizenhétmillió hamis dollár. (A pénzhamisító társaság egész Európát behálózta.)

New Yorkból jelentik: A newyorki rendőrség egy nagyszabású pénzhamisítási ügynek jött nyomára. Állítólag több mint tizenhét millió dollár hamisított bankjegy van forgalomban. A bankjegyhamisítók központja New York volt, de a szervezet számai elnyultak Európa minden nagyobb városába. A newyorki rendőrség megkeresésére Liverpoolban, Hamburgban, Nápolyban, Franciaországban és Egyiptomban a banda több tagját letartóztatták, a vezéreket pedig a newyorki rendőrségnek sikerült kézrekerítenie. A hamisításhoz szükséges lemezek Olaszországban készültek.

Bécs haláltáncos farsangja. (Ötven milliárdot kincoltak el.)

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójától.) Wien, Wien, Wien; du sterbende Märchen stadt... éneklitout Bécs a szentimentális, hangulatos Leopoldi dalt. Haladó meseváros Wien, koldustrongyaiban is lágy szívű, előzékeny, kifélé csak nevető arcot mutató, csak titokban síró, nehogy könnyeiddel másoknak, az idegeneknek mulatságát rontsád... És sokat hangosakat, vigasztalókat mulattak falaid között az idej farsangban is — az idegenek. Csak az idegenek, mert bécsi-eknek nincsen pénzüik bálozásra. Bécs két legnagyobb, legfrekvenciáltabb bálterme, a Konzerthaus és a Sofiensaal már készíti az idej farsang mérlegét. Érdekesen jellemző számok, adatok lesznek benne, érdekesek a följegyzésre.

A Konzerthaus nagyterméért egy éjszakára 2000 svájci frank bért kért és kapott, ez 27,000,000 osztrák korona. Ehhez jön a bruttóbevételek 40 százaléka, vigalmi adó címén. Százmilliók cserélnek gazdát egy bál éjszakán. És milyen messze esik egy mostani bál a régiektől? A Konzerthaus igazgatója direktor panaszkodik. Nincs meglegedve leg-több bál publikumával. A Concor dia-bál (ez a bécsi írók és hírlap-írók bálja) az orvos-, a mérnök-, a vörös-kereszt bál közönsége nagyjából még a régi, a többi bál publikuma azonban már nagyon is vegyes volt és nem egy táncvigalmat zavartak meg botrányos jelenetek. A Konzerthausban rendezett bálakon 2000—4000 személy vett részt. A Sophiensaalban tavaly 160 bált rendeztek, az idén csak 80-at. Drága a terem, a bálakat rendezők olcsóbb termet kerestek.

A hivatalos statisztika Bécs ez idej farsangjáról ez: a hatóságnál összesen 3561 táncvigalmat jelentettek be, vigalmi adó címén 1,196,000,000 korona folyt be. — 1921-ben 4,000,000, 1922-ben 42 millió volt a vigalmi adó bevétel. Ebben az összegben nincsen beszámítva a táncvigalmak alkalmával elfogyasztott étel- és ital-adó. Fenti adatok csak hushagyó keddig adják képét a bécsi farsangnak, a bál évadnak azonban még nincsen vége, sőt rengeteg nagyszabású terveztet bál még csak most van előkészület alatt. Hozzáértők megállapítása szerint az idej bécsi farsang alatt legalább 50 milliárd koronát mulattak el a táncvigalmakon.

A taskendi szinigazgató aradi sikere

(Ferenczy István tanár, mint zenebohóc. — Kulturvonaton Taskenditől a Kaspi tengerig. — „A középázsiai Esperanto-föderáció főmegbizottja.”)

A vasárnap esti bálon közel egy óráig keresztül szórakoztatta és ragadta el az ott megjelent közönséget Ferenczy István aradi gimnáziumi tanár, Egészen váratlanul jelent meg a publikum széksora között, széles, bugyros clownadrágban, a széksorok közül a színpadra pattant és három perc alatt behozta a közönséget, hogy akármelyik világvárosi varieté-színpadnak is ékessége lehetne. Kilencféle hangszeren játszott, xilofont és harmonikát éppen olyan biztonsággal, mint akár az okarinát. Előkelő és magyszóval közönséget tapsolta Ferenczy István, aki szerényen hajbókolva köszöntötte meg az ünneplést és talán nem is érezte, hogy ebben a pillanatban több már, mint egy állásért verekedő és kintülő iskolaprofesszor, pokári vagy főgimnáziumi tanár, hogy ebben a pillanatban felfedezték és ha semmi egyébért annyit bizonyosan megérdemel, hogy egy újságíró a béli éjszakát követő nappal, felkeresse és megkérdezze, vajon honnan ez az eddig titokban lapangó és minden hangszerhez értő zenei fölkészültség?

Ferenczy tanár a Strada Anton Mocioni-ban (Orczy-utcában) lakik. Most hivatalosan nem tanít egyetlen iskolában sem, mert tanári kinevezése a ferenc-téri iskolához elfutás alatt áll Bucarestben. Néha helyettesíteni még is bejár a ferenc-téri iskolába. A tanár szinte egész egyszerű iparos emberek, az öreg Ferenczy egy cipőfaiszörést forgat nagy szakértelemmel a kezében, amikor belépünk az Orczy-utcai pinceszínhelyiségben levő cipészboltba. Delet harangoznak, a fiatal Ferenczyt keressük.

— Alszik. — mondja az öreg suszter — mert bába volt az éjjel De azért tessék csak bejönni.

Ezen a rosszszagu kis pincebóli-helyiségen kívül még egy szobánk van Ferenczyéknek, ami hálot, ebédlőt és fogadót jelent együttvéve. Ferenczy tanár kőöröli szeméből az álmod és mélytűző fekete pillantását rákveti a színes ágyemű fölé.

— Szégyellem, hogy így kell fogadnom. — mondja, s amikor érdeklődésünk egész addig a kérésig terjed, hogy a vasárnapi béli estétől kezdve visszamenőleg fotografálja le az életét, szíves készséggel mondja el az alábbiakat:

— Tizenöt éves koromtól kezdve festek, muzsikálok és sportolok. Tizenhat éves koromban Dél-magyarország cross-country bajnokságát nyertem meg. Muzsikálni az aradi tanítóképzésben kezdtem, tanárom Zoltay Mátyas volt, aki még zeneszerzéstana is megtanított és aki ha tegnap lát, bizony könnyezett volna a meghatottságtól. Zongorázni és hegedülni kezdtem, de egyforma gyakorlottsággal játszom az orgonán, a gitáron, a harmonikán, az okarinán, a szálharmonikán és a xilofonon is mondják, hogy tívtülni is tudok. Amikor elvégeztem a tanítóképzést és a tornatanárképzést, önkéntes lettem és így kerültem már a háború véres szárnyain Przemyslbe, onnantól már mint fogoly Taskendbe és Tas-

kendből a Kínai határra: Ósra, a hol egy orosz iskolában hivatalosan tanítottam a zenét, a tornát és a rajzot. A muzsikának köszönhetem, hogy nem osztottak be abba a magyar hadifogolytranszportba, a melyet később Turkesztánban legvilítottak. Ósról aztán visszakerültem Taskendbe, ahol a parancsnokság megbízására a magyar-német hadifoglyok szórakoztatására egy magyar-német színtársulatot szerveztem meg. Kezdetben a városi kert nyári színházában játszottunk, azután megkaptuk a cári tisztikaszinó fősztínházát. Annnyira tetszettek az előadásaink, — egyszemélyben dirigens és igazgató voltam — hogy a hadifoglyok parancsnoksága külön kulturvonatot szervezett, amellyel beutaztuk Taskendtől a Kaspi-tengerig Oroszország minden hadifogolytelepét. Ezen a vonaton már úmagyar-német társulattal együttutazott egy orosz és egy muzulmán-társulat is teljes zenekarral, első és másodosztályú kocsikban, sőt volt egy vagonunk is, ahol utazás közben próbát is tarthattunk. Ez aranyélel volt. 1907 végén be is fellegett a Kerensky érának, a moszkvai vasutállomásra kerültem, hordár lettem. Kádákat vittem, szemet látoltam. Moszkvában mégis sikerült fölvergődni és a kommun alatt egy kisebb művésztszultat tagja lettem, kenyérért, heringért és cukorért muzsikáltam.

— Ideállista vagyon. Minden rekompensáció nélkül tornát tanítok az ATE-ben és az AAC-ban minden nap, ezenkívül a Babescu féle estnyelvtanfolyamon tanítom az esperanto nyelvet. 15—16 éves koromban a muzsikalitással együtt ébredt bennem a festészet iránti hajlam, de akkor már sportoltam is. Mutatok Önnek egy érdekes akfát. Itt van a turkesztáni tornamányszág kinevezési okmánya, amelyben Középázsia esperanto föderációjának megbizottjává nevez ki...

Természetesen látszik az a kérdés, amely nyilván már a szájamon van, de amit Ferenczy gyorsan kitalál:

— Azt gondolja, ugy-e, hogy lehet az, hogy valaki tíz hangszeren játszik, öt nyelvet beszél, sportbajnok és festő is: és mégis ragaszkodik a tanári álláshoz? Egyszerű a magyarázat. Szerettem az iskolát. Szeretek tanítani, adni abból, ami nekem van, adni annak, aki még nem tud. Higyje el, ez a legnagyobb feladat az életben, különb, mint a bohóckodás! Tudok bohóc is lenni, tanár is, szinigazgató vagy hordár a moszkvai pályaudvaron. Ember vagyok!

Egész ember, gondolom, amikor elbúcsúzunk.

(f. t.)

Szerkesztői üzenet.

Renée. Kivánságának eleget tettünk: verse a papirkosárba került.

A szerkesztésért:

KAROLY JOZSEF

felel.

Cenzurat:

Dr. V. MARCOVICI

Irodalom, művészet

Hangverseny.

(Andreescu első koncertje.)

D. G. Andreescu baritonista szombaton este tartotta első hangversenyét a Kulturpalotában. Hangjáról és hangjának iskolájáról el lehet mondani, hogy olyan, mint a még nem elégszer csiszolt gyémánt. Van tüze, fénye és színe, de még csiszolásra van szüksége, hogy teljes pompájában ragyogjon és szikrázzék. Hatalmas és szép hanganyag helyes és jó iskolával s előadásmódjában van valami közvetlen és kedves, ami hallgatóságát megfogja. Andreescu még fiatal ember, akire jó vezetés mellett fényes jövő vár a művészi pályán. Amit szombati hangversenyének műsorában adott, az tetszett, mert valamennyi számát szrencsésen választotta meg és mindent élvezetes tolmácsolásban adott. Különösen szép volt Rossini Sevilai borbélyából a rágalomária tolmácsolása. Műsorának első felében operáriákat, míg a másodikban dalokat énekelt. Denza „E morta” című dalának előadásában sok erő és drámaiság volt, Buzzi-Peccia Lollitájának minden üde színét érzékeltette, de különösen nagy sikere volt román románcával és több román dalával. Schumann „Két gránátosa”-nak előadása bravuros volt. Hangja a felső regiszterekben néha még bizonytalan, amit azonban a fejlődés szintén le fog csiszolni s ezt bizonyítja az is, hogy szombati koncertjén magas regiszterű hangokat is hozott biztosan és fölényesen. Egész ben véve értékes hangversenyest volt és a közönség sokat tapsolt a fiatal művészeknek. A számok zongorakíséretét Luca Onora látta el művészettel.

A színház heti műsora. Kedd: Fgi és földi szerelem. C. bérlet. Szerda: Hazudik a muzsikaszo. A. bérlet. Csütörtök: Rip van Winkle. Ladiszlay József jubileumi ünnepege. Bérletszűnet. Péntek: Rózsika lelkem. B. és premier-bérlet. Szombat: Rózsika lelkem. C. bérlet. Vasárnap d. u.: Éj királynője. Este: Rózsika lelkem. A. bérlet.

Onnapi előadás lesz csütörtök este az aradi színházban. Ladiszlay József, a társulat népszerű énekesének tiszteletére, aki 25 esztendő töltött a magyar színpadokon. A jubileumi ünnepség alkalmából a Rip van Winkle kerül színre, melynek címszerepét játsza Ladiszlay József. Az ünnepi előadás alkalmából a darab mindegyik szerepét a társulat elsőrendű művészei játsszák.

Steinitzer és Török fényképeszeti szalonja Bul. Reg. Maria No. 16., a Pannonia szállóval szemben, nyitva van reggel 9 órától (a déli órák alatt is) este fél 7 óráig.

Haladás-előadás. Változatos műsort élvezett végig szombaton délután is a Haladás előadások közönsége. Gaáli László mondotta el melege hanglétessel saját szerzeményű vallásos költeményét, majd a heti jelentés és a vele kapcsolatos rövid előadás következett. Binder Károly, a timisoarai (temesvári) színtársulat baritonistája énekelt zajos sikerrel Gellért Pál karmester kitünő zongorakísérete mellett, míg a műsor első részét Halászi Magdi pompás és erőteljesen akcentuált szavallata fejezte be. Szűnet után öt aradi úju: Terényi Aladár, Osztas Gyula, Bartha Zoltán, Csigu Mihály és Neumann Antal már ismert kitünő quintettje játszott bravurosán klasz-

szikusan értékes darabokat. Több ráadás után tanulságos mozgókép zárta be a műsort.

Nagy Géza fényképész műterme állandóan d. e. 9-től d. u. 6 óráig (vasárnap és ünnepnapokon is) a közönség rendelkezésére áll. Műterem: Arad, Bul. Reg. Maria (v. Andrássy-ut) 22. sz., földszint, megyeházzal szemben.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Február 26.) Dollár 215, márka 0.0130, szokol 6.10, dinár 2.15, francia frank 12.75, magyar korona 0.07. *Kifizetések:* Budapest külföld! 14, helyi 17, Bécs 330, Berlin 0.0095, Prága 6.25.

Bucurestli tőzsdezárlat. (Február 26.) *Kifizetések:* Páris 12.86, Berlin 0.0094, London 1008, Newyork 214, Milano 10.24, Zürich 40, Bécs 0.0030, Prága 6.25, Budapest 0.08, *Valuták:* Napoleon 770-800, márka 0.0120—125, leva 1.20-1.22, török lira 1.25—1.30, angol font 1000—1005, francia frank 12.70—12.80, svájci frank 40-40.50, lira 9.50—10, drachma 2.30-2.40, dinár 1.90—2, dollár 214-215, lengyel márka 0.0065—70, osztrák korona 0.0030—31, magyar korona 0.0675—7, szokol 6-6.10.

Zürichi nyitás. (Február 26.) Berlin 0.0235, Newyork 532.50, London 2505, Páris 32.15, Milano 25.55, Prága 15.75, Budapest 0.18, Belgrád 5.25, Varsó 0.0105, Bécs 0.0074.75, bélyegzett 0.0075.

Zürichi zárlat. (Február 26.) Berlin 0.0236, Amsterdam 210.90, Newyork 532.25, London 2506, Páris 32.50, Milano 25.62, Prága 15.77, Budapest 0.18, Belgrád 5.12.50, Bucuresti 2.50, Varsó 0.0105, Bécs 0.0075, bélyegzett 0.0075.

Budapesti devizaközpont levezése. (Február 26.) Napoleon 11000, angol font 13780—14080, dollár 2925—3000, francia frank 177—187, lira 141—147, osztrák korona 0.0415—4.35, leu 14—15, szokol 86.50—90.50, svájci frank 550—570, dinár 28—30, lengyel márka 0.06—7, leva 18—19, hollandi forint 1160—1200.

A devizakereskedelemtől szóló törvény életbeléptetése. Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap pénteki száma a devizakereskedelem szabályozásáról szóló törvényt közli. Az új rend tehát szerdán, vagyis a meghirdetéstől számított öt nap múlva lép életbe. Mindenesetre sok függ attól, hogy a végrehajtási utasítás milyen rendelkezéseket fog tartalmazni az engedélyek tekintetében.

Magyarországon nem emelik az értékpapir forgalmi adót. Budapestről jelentik: A pénzügyminiszter lemondott arról a szándékáról, hogy az értékpapir forgalmi adó kulcsát az eddigi 3 ezrelékről egy fél százalékra emelje, mert meggyőződött róla, hogy az emelés az értékpapir forgalmat lecsökkentené. A miniszter az adóemelésre beadott javaslatát már vissza is vonta.

Különféle.

A nemzetközi táviróforgalomban a következő felemelt díjszabás lépett életbe: Egy szó ára Bulgáriába 3 dinár, Ausztriába, Görögországba, Romániába, Olaszországba, Magyar országba és Albániába 3.60 dinár, Csehszlovákiába 3.80, Svájcba 4.40, Németországba, Franciaországba és Lengyelországba 5 dinár, Dániába, Belgiumba, Hollandiába, Danzingba 5.80 dinár, Angliába 7.60, Norvégiába, Finnországba 7.80 dinár, Törökországba 9.90, Newyorkba 29.40, Washingtonba 33.40 dinár. Figyelembe veendő, hogy a nemzetközi forgalomban mindig egy szóval többet kell fizetni, mint a mennyi a távirat szövege. A külföldre menő táviratok díja vasárnap sem több. A távirati díjakon kívül egy fél dinár fizetendő blankettáért, vévényért pedig egy dinár.

Milyen valutákat és mennyit lehet külföldre vinni? Miután a külföldre utazók nagyrésze nincs tisztában azzal, hogy milyen pénznemeket és az egyes pénznemekből mennyit lehet külföldre kivinni, illetékes helyen érdeklődtünk a pénzkivitel lehetőségéről. A kapott felvilágosítás szerint Románia területéről le lehet vinni egyáltalán nem szabad, de korlátlan mennyiségben kivihető: osztrák korona, magyar korona és márka. Kivihető ezenkívül 1000 francia, vagy belga, vagy pedig svájci frank, 1000 lira, 100 dollár, vagy 100 font sterling. Természetesen minden utas csak egy pénznemből viheti ki a megengedett összeget.

A birói letéteket csak bucuresti rendelkezésre fizetik ki. A pénzügyminiszterium körrendeletét intézett a bíróságokhoz, melyben kifejti, hogy a „román királyi adóhivatal” megnevezés idejét multa és azt az egyszerű „adóhivatal” megjelöléssel kell helyettesíteni. A román királyi adóhivatal elnevezésnek használata a magyar rezsime emlékeztet, hol az ilyen kitételnek meg volt a jogos

sága, miután osztrák császári adóhivatal is létezett. Romániában azonban ez a gyakorlat felesleges. Kifejti a körrendelet még, hogy a birói letétalap intézménye megszűnt. Az adóhivatalok a birói letétek után nem fizetnek többé kamatot. A letétpénzeket két hónapon belül csak nyugta és nem többé birói végzés alapján lehet felvenni, még pedig olyanképpen, hogy a rendelkező birói hatóság a befizetésről szóló nyugta hátlapján feltünteti, kinek részére történik a birói letét kifizetése.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

FELHÍVÁS.

Miután Engel Mór gyors- és gépiró tanfolyam iskoláját megvettük, felhívjuk az esetleges hi-telezőket, hogy 3 napon belül követeléseiket nálunk jelentsék be, mert későbbi felszólamlásokat figyelembe nem veszünk. 1021

CENADAN és MACEAN

Bulev. Dragalina (Apponyi-körút) 8.

Ertesítés!

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy Lipován a jóhírű „Hotel Centrala” volt „József főherceg” szállodát, kávéházat és éttermet átvetttem és személyesen tovább vezetem. Minden törekvésem az leendő, hogy nagybecsű vendégeim megelégedését kiérdemljem. Állandóan féregmentes, modernül berendezett szobák állanak a t. utazó közönség rendelkezésére. Ezuttal nem mulaszthatom el, hogy Hunadeora (Vajdahunyad) n. é. közönségének és jóbarátainak irántam való jóindulatáért hálás köszönetet ne mondjak abban a reményben, hogy ezt új vállalkozásomban is fontartják. Szives pártfogást kér: **Magyó József.** 18200

Birói

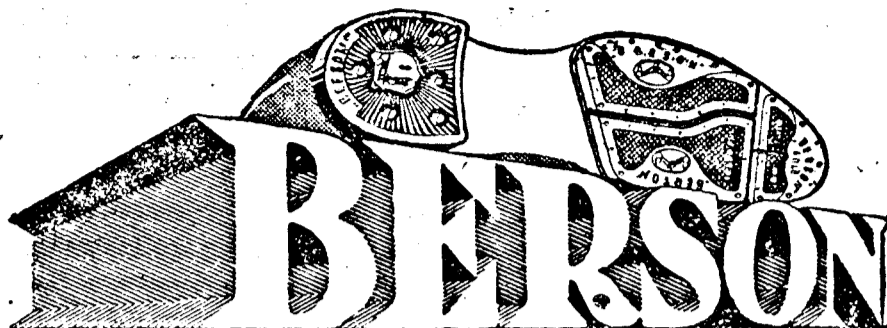
egyezség folytán kénytelen vagyok lakást szerezni. Hajlandó volnék egy kétszoba, konyha, kamra mel-lék helyiséget átengedni egy megfelelőbb lakás ellenében, átköltöz-ködés és egyéb kedvezmény meg-térítésével. Felvilágosítást ad

Revlák

Str. Mijlocul (Közép-utca) 13. sz. a. 1004

18741

Radio Hirdetési Iroda 2887/a. sz.

GUMMISAROK ÉS GUMMITALP

olcsóbb és tartósabb mint bőr! Legjobban óv nedvesség és hideg ellen!

„KALLA“

halkonszervek a legjobbak

Minden doboz „KALLA” felirással el-látva. 18751

Mindentűt kaphatók!

ARADI raktár viziontelárusítóknak

FISCHER MARZELL, ARAD

Str. Unirei 10. 2

Használt ólom megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Perfect könyvelő

magyar-német levelező, azonnali belépésre

felvétetik.

Írásbeli ajánlatok:

Boros & Zucker

fakereskedők, Arad, Bul. Reg. Fer-dinand 10. irodájában személye-sen adandók át. 1011

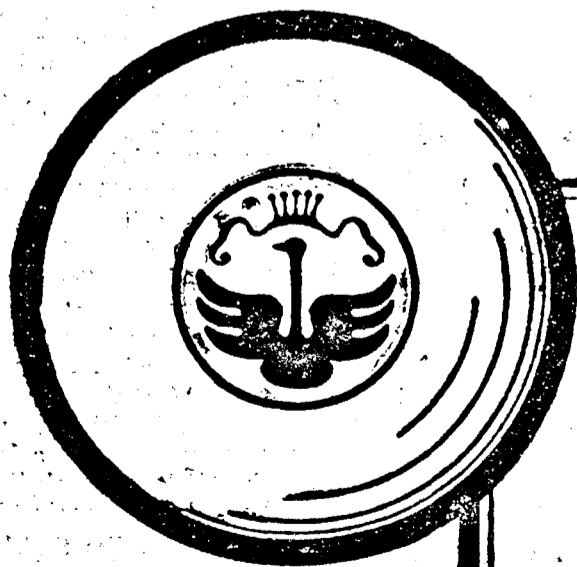
Telefon 151.

Telefon 151.

Mindenfajta nyomtatványokat

a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig izlésesen, jutányosan és gyorsan készit

az „Aradi Közlöny” nyomdája Acsev-palota

ELIDA

pipekeszappan azoknak, kik a minőségre sokat tartanak

Vezérképviselő:
Barthmes Viktor, Arad
Strada Alexandri No. 3
Telefon 306 és 714.

Brilliansarut, gyöngyöt, platinát, arany és ezüst árukat és hamis fogsorokat magas áron veszek: Kun ékszerész, Arad.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

JÓLFOZÓ szakácsnő jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cim a kiadóban. 4000

HAZISZÓLGA nőtlen, jó bizonyítvánnyal rendelkező felvétetik. Virágos kert ápolásához értő előnyben részesül. Cim a kiadóban. 915

PERFECT főzőnő elsőjére állást keres. Bejárónőnek is elmegy. Cim Wallinger hirdetőjében. 13199

PIATAL SÉGŐD felvétetik. Irizs festéküzlet, Strada Brancovici. 13199

PERFECT bejáró szakácsnő keresetetik március 15-re. Cim a kiadóban. 1009

SZAKÁCSNÉ, aki román és magyar nyelvet bírja Bucurestibe magányos urhoz jó fizetéssel kerestetik. Cim Wallinger hirdetőjében. 13200

VIDÉKI CSALÁD házmesteri állást keres. Mindenféle kerti munkát is olvállal, barmikori belépésre. Cim a kiadóban. 1018

MINDENBES, aki a német nyelvet is egy kissé bírja, azonnali belépésre kis családhoz kerestetik. Bővebbet Bul. Reg. Maria 14. (Andrássy-tér), Lusztig házisa fizetésben. 18067

NEMET-ROMÁN perfect gyorsírónőt keresünk azonnali belépésre, írott ajánlatok Sohenker & Co. szállító cégnek adandók le. 18067

BEJARO SZAKÁCSNŐ és egy kisebb szobaleány felvétetik. Str. Vicenti Babes (Kiss Ernő-utca) 8. 1019

Vétel és eladás.

TIZENKÉT személyes kávék abrosz, ezüst leveles kasalik, antik fedeles pohár, majolika kulacs, hálósobába szmirna szőnyegek, dísztárgyak, kép, kis frásztal, Görz Dopp. Anastigmat Dager 9x12 fényképező gép, kis kötött tálcakendők, jó állapotban levő férfi öltöny, stb. eladó. Strada Consistorului (Bathlyány-utca) 23. I. e. jobb. 1000

FÜRÉSZGÉP kifutó állapotban levő eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 13199

PEDALOS „Sehunda” cimbalom, pathefon, zongorák, perzsa szőnyeg eladó. „Uranus” iroda főpostával szemben. 18006

DUGHÁGYMA oca. 20 métermázsza 1400 Leírt eladó. „Uranus” iroda főpostával szemben. 13005

ELADO egy teljesen jókornat levő masszív hálósoba. Cim a kiadóban. 1018

BELYEGGYÜJTEMÉNY és egy cselló eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 13200

ZONGORAK rövid és hosszú, perzsa szőnyegek, hálósobák, tükrök, festmények eladók. Savoy-cég (Kereskedelmi iskola mellett) 13783

SAJATTERMÉSÜ ménesi hegyiberek kicsinyben 8 leltől Str. Vladimirescu (Dobó-utca) 4. 1020

GYÖNYÖRŰ skunksboa vadonat új, olcsón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 13200

URISZOBA vadonatúj, elegáns, angol klub bõrgarnitúrával eladó. „Salon Artistique” (Fischer Eliz-palota.) 13576

UJ, MODERN hálósoba eladó. Cim a kiadóban. 967

EGY szép modern ebédlő 2 nagy fotellel, egy férfi szobába való vörös piüss garnitúra és egy kerti garnitúra eladó Aradul-nou (Ujarad) Templom-utca jobbra első emeletes ház. 935

HA AZT AKARJA hogy mindig szép, fehér kezei és finom lágy arcbõre legyen. Fialat ifúságtól és szépségtől csak akkor nyeri el — ha használja ápolásul az „ELYSEE” krémeket nappalra, vagy éjjelre „ELYSEE” kőncsöt. Minden ismerősének ajánlja — ha bebizonyosodott annak csodás hatásáról. Nincs többé szeploje, ha használja az „Elysee” „Diskrét”-et és Kőfal víz csodás hatású szert. Az összes Parfumeria „Elysee” Paris készítményeinek. Főraktár:

Dömötör cimdöstő és mázólo üzeme, Bulv. Regina Maria (Andrássy-tér) 17. sz. (Központi Takarékpénztár épülete) Készit cimdablákat a legmodernebb kivitelben eredeti tervek szerint. Vállal mindennemű épület és butormázolási munkákat. Specialista a legfinomabb fehér lackozott butorok készítésében.

Utazói állást, esetleg vezetői, vagy magyar, német levelezői, bizalmi állást keres,
bevezetett, feltétlenül megbízható, érettségizett, volt önálló kereskedő. Szíves megkereséseket: „Mintha magamnak dolgoznék” jeligére Timisoara „Banat” Hirlapirodába kérek. 13654

Keresünk akadémiát végzett gyakorlati bíró **gazdatisztet** egy nagyobb birtok önálló kezelésére. Ajánlatokat: Szalárd oszerpesi gazdaság központi Irodája Oradea-mare (Nagyvárad), Nagypalota-ter) 7. 1012

Csodás hatású arccsépítő és finomító a **Földes MARGITCREME és MARGITSZAPPAN** Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépít. Pár napi használat után szüntet szeploket, májfoltokat, bőrkifutásokat, ráncokat, redőket és minden bőrbaját. Az aró pár napi használat után üde, hamvas, rózsás lesz. 13595
Dr. Földes és Hehs Margitorama gyára Budapest, I. Bertalan-utca 26. Arad—Uj-Micalaca. 18595

Adó és kataszteri ügyekben perfect okleveles, 30 évi gyakorlati bíró, nőtlen, volt kataszteri ügyvezető, oo oo

adóügyi állást keres. Cim: Adókezelő, Olcsa. — Utolsó posta Okrös. 1014

AZ IGAZI UTAT! Hamburg 6. Postafiók. 13231
Fr. H. Soltan, betegkezelő
Költségeket megtérít
Gázt, ellenkező esetben az összes bevált Szavakot artimamam...
Specialis szerm a legfőbbesben...
Csaló ajánlatokkal félrevezetelm...
Karat esetén ne engedje magát...
Specialis szermek Szervezet...
Egyes meg szakterőleg elkészit...
Eztőlőre elmaradás esetén...
Meg a vizsgálatlan asszonyok...
dijatlan tanácsom révén...
Költségeket megtérít

UTLEVELEK
ÉS ISKOLAKÖNYVEK
GYORS ÉS CSINOS
BEKÖTÉSEK
OLGSON
VALLAJA
AZ
ARADI KOZLONY
KÖNYVKÖTÉSZE.

Uzinele Comunale Arad, Sectia Tramvaie.

T. C.
Az utolsó háromnegyedév leforgása alatt üzemköltségeink oly magasságot értek el, hogy ma már üzetünket az eddigi egységáras fuvardíjak mellett tovább vezetni nem lehet. Az üzemköltségek szembeszökően nagy emelkedésének illusztrálására csak két példa szolgáljon: az egyik, hogy a fűtések és bérék átlag 80%-kal, míg a tüzelőanyagok ára pedig csekély 120%-kal emelkedtek. Ezen nyomasztó körülmények hatása alatt mi sem természetesebb, minthogy óriási veszteségek elhárítása céljából, mi is fel kell, hogy emeljük fuvardíjainkat. Ennélfogva tisztelettel értesítjük, hogy fojó évi március hó 1-től kezdődőleg fuvardíjainkat 100 métermázsáig rakott kocsikban a következőképpen állapítjuk meg és pedig:
az I-ső távolságra pályaudvartól színházépületig 200.— lei
az I-ső távolságra pályaudvartól temetőig 200.— lei
és a II-ik távolságra pályaudvartól papirgyárig 250.— lei
és a II-ik távolságra pályaudvartól Neuman-gyárig 250.— lei

Ez alkalommal nem mulaszthatjuk el ismételt felhívni t. üzletleink figyelmét a már több ízben ismertetett figyelmeztetéseinkre, melyek szerint a túltöméses szállítókra és az államvasutak szigorú feltételeire való tekintettel fuvarozásokat csak úgy vállalunk, ha a fuvaroztató fél az összes, a vasutak által felszámított és általunk közvetlen a vasutnak befizetett díjakat, tekintet nélkül a késedelem okára vagy okozójára, nekünk felétlenül megtéríti. — Bejelentjük egyuttal azonban, hogy üzemünk fejlesztése és a forgalom gyors és biztos lebonyolítása céljából két darab teljesen új gőzmozdonyt szereztünk be, melyek elsőreláthatólag már 8—10 hét múlva megérkeznek és amelyek kizárólag a teherforgalom céljaira fognak szolgálni. Meg vagyunk győződve róla, hogy az új mozdonyokkal el fogjuk kerulhetni a mai — sajnos — gyakori nehézséget és módunkban lesz t. fuvaroztató feleinket, ugymint a múltban volt, ismét a legteljesebb megelégedésükre kiszolgálni.
Arad. 1923. február 25.

Teljes tisztelettel:
Uzinele Comunale Arad.

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árrban vásárol a Salon Artistique Bulv. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

KITŰNŐ ÜZLETI KÖNYVEK, IRODAI CIKKEK és olcsó hangjegyek Kerpelnéi. 13625

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

YOST eredeti festékpárnák Klasszikus a legjobb carbonpapir kaphatók Szegfü irodé vállalatnál Luther-utca 1. Telefon III. 18781

ELADÓ 60 darab sertés, husos és zsíros. Mocz Simon malomtulajdonos Buteni (Buttyin.) 966

Ingatlan.

MAGANHÁZ eladó. Azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 955

STRADA GELU (Álmos-utca) 7. számú három szobás új magánház lakással eladó. 931

KERESEK megbízóim részére bérházakat, magánházakat, birtokokat, 8—10 kat. hold szőlőt Galán, Sirian (Világoson), Muszkán, Haász-iroda, Str. Románui (Zrinyi-utca) 6. szám. 13517

BÉRBE KERESEK lakható kolnát 3—4 szobával, konyhával és kuttal nagyobb közszében, villamos megállóhoz pár percrenyire. Levelek évi bér és cim megjelölésével kéretnek „Hegyalla” jeligére a kiadóba. 1012

BELVÁROSBAN emeletes ház két nagy modern lakással, nyolc lóra istállóval, hozzátartozó emeletes gyárépülettel, nagy telekkel, gyár és 4 szobás lakás átvehető. — Külvárosban modern magánház teljesen adómentes, 3 szobás lakással eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13005

ÖT SZOBÁS MODERN LAKASSAL bíró kisebb bérház, továbbá mindenféle magán- és bérházak eladók. Savoy-cég (Kereskedelmi iskola mellett) 13783

MAGAN- ÉS BÉRHAZAKAT keresünk megvételre. Savoy-cég (Kereskedelmi iskola mellett.) 13783

Ellátás.

TELJES ellátást keres háromtagu család. Cim Kelet hirlapiroda. 13067

EGY független fiatal ember teljes ellátást keres azonnali belépésre lehetőleg magányos nőnél belvárosban. Ajánlatokat „29 éves” jelige alatt a kiadóba. 1010

Öntöltés.

UGY ÉRTESEM, hogy egy közismert személy megtalálta az újságíró-bálon elveszett ezüst ridiküllömet „Lucia” véséssel. Kérem jutalom ellenében adja le Wallinger hirdetőjében, eilenkező esetben feljelentem. 13200

KÖLCSÖNT keresek három millió értékű ingatlanra, első helyi bekebelezés mellett, egymillió kettőszáz ezer lett tizes százalékra. Cim a kiadóhivatalban. 1017

STRADA MOCIONI (Orczy-utca) 11. nagyobb kert, esetleg más célra is hasznosbérbe kiadó. Tudakozódhatni Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 15. ajtó 4. 1016

KIGYÓ nagydrogueria ARAD